

IKAST MIDTBY - UDVIKLINGSPRINCIPPER

MARTS 2020

FORORD

Ikast er kommunens største by. Det er en aktiv by i vækst, der har meget at byde på, men byen har også nogle udfordringer og et uudnyttet potentiale.

De senere år har detailhandelen i midtbyen i Ikast været udfordret af konkurrencen fra Herning og den stigende internethandel – med tomme butikslokaler som følge. Hvis butikkerne ikke længere kan være omdrejningspunktet for livet i midtbyen i Ikast, hvordan kan vi så udvikle en levende midtby?

Det har vi forsøgt at finde svar på sammen med en arbejdsgruppe, bestående af repræsentanter for byens borgere, foreninger og erhvervsliv. Med andre ord dem, som kender byen bedst. Den gode dialog har været udgangspunktet for denne plan, som peger på en række gode udviklingsprincipper samt mange, spændende ideer og forslag til konkrete projekter, som kan løfte midtbyen i Ikast.

En stor tak til alle der har bidraget til planen med deres store engagement!

Udviklingsplanen skal ikke ses som et endegyldigt dokument eller en egentlig masterplan, men vi har et ønske om, at udviklingsprincipperne bliver retningsgivende for initiativerne i byen, offentlige såvel som private – og at principperne kan danne en vigtig del af grundlaget, når der i fremtiden skal prioriteres mellem projekter. Planen skal dermed udstikke en retning for, hvordan Strøgcenteret, og de nærmeste gader kan styrkes i de kommende år. Vi skal have en fælles retning, som alle interessenter kan tage del i at realisere. Mange arbejder allerede på at styrke midtbyen og har sat spændende initiativer i gang. Byrådet kan først og fremmest anvise mulighederne og derudover bidrage med noget kommunal/offentlig aktivitet.

Sammen kan vi skabe en fælles retning for udviklingen og skabe de bedste rammer for en god og levende midtby i Ikast. Vi håber, at rigtig mange vil bidrage til en god udvikling med stort og småt. Det er nødvendigt og det er vigtigt!

De bedste ønsker om en god udvikling.

Ikast-Brande Kommune

Ib Lauritsen
Borgmester

INDHOLD

Baggrund

Ikast og dens midtby	4
Historien om Ikast	6
Pejlemærker i planlægningen	8
Fra vision til virkelighed	10
Visioner, temaer og mål	12
Registrering, analyse og dialog	14

Syv udviklingsprincipper

1. Midtby for hele Ikast	20
2. Koncentreret center og gode boligområder	24
3. Boliger for alle	28
4. Bygninger for byen	32
5. Rum for ophold	36
6. Tilgængelighed for enhver	40
7. Kort og langt sigt	44

Planer og projekter

Én midtby, fem bykvarterer	48
Rådhuskvarteret	52
Grønnegårdskvarteret	56
Stationskvarteret	60
Elværkskvarteret	64
Strøgcetret	68

Ikast og dens midtby

Principper for udviklingen

Byrådet i Ikast-Brande Kommune har besluttet at udarbejde et sæt udviklingsprincipper for Ikast midtby. Det vil sige nogle overordnede principper, som i forhold til byens byggede miljø og fysiske planlægning kan være retningsgivende for udvælgelse og prioritering af kommende planer, projekter og initiativer i byen, offentlige såvel som private. Principperne følges op af konkrete forslag, der på flere niveauer kan beskrive og synliggøre de overordnede udviklingsprincipper i Ikast midtby.

Resultatet erstatter ikke umiddelbart midtbyplanen fra 1999. Der er ikke tale om en formel lokalplan eller en kommuneplan med juridisk gyldighed efter planloven, men det vil være afsæt for den nye Kommuneplan 2021 og for de nye lokalplaner, der efterhånden skal erstatte 1999-planen.

Nogle af de mange mulige enkeltprojekter og konkrete handlinger, der relaterer sig til de syv udviklingsprincipper, kan realiseres umiddelbart, men mange forudsætter, at der sker en mere detaljeret behandling og måske udarbejdelse af en lokalplan.

”Ikast Midtby – planer, projekter og udviklingsprincipper” skal ses i umiddelbar forlængelse af Byrådets Planstrategi 2019 og udgør et link til Ikast-Brandes kommende kommuneplan.

Handel og oplevelse

Beslutningen om at udarbejde et sæt udviklingsprincipper for midtbyen i Ikast er affødt af en generel problemstilling, som mange byer i dag mødes af. Handelslivet kan ikke længere opretholde et aktivt byliv, handeleggaderne ligger tomme hen, og byernes centre dør ud.

Det er ikke en situation, der pludseligt er opstået. Den er led i en negativ spiral, der går langt tilbage i tiden og skyldes flere forhold. Nethandlen tager en stadig stigende del af detailhandlen, og har betydet, at fysiske butikker er blevet overflødige, og at posthuset er lukket. Men også det forhold, at mange dagligvarebutikker er flyttet ud til byernes indfaldsveje, har bidraget til den negative udvikling. Resultatet er, at midtbyerne igennem de senere år

stille og roligt er blevet tømt for funktioner. Tilbage er nu kun nogle få udvalgsvarebutikker, som forsøger at opretholde et egentligt byliv.

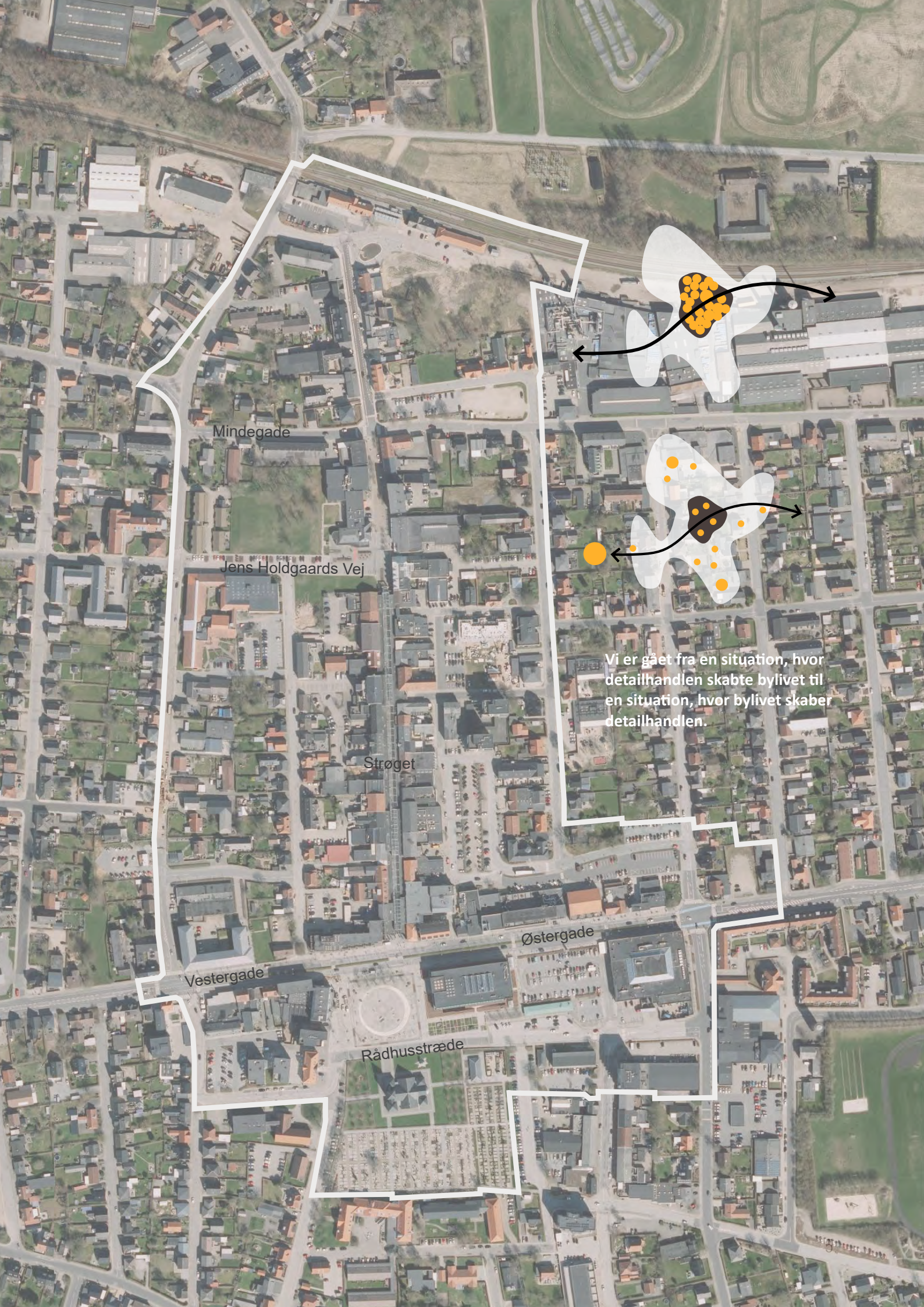
Der er ikke noget, der tyder på, at denne udviklingsspiral vil vende, og omfanget af nethandel har formodentlig endnu ikke nået sit maksimale niveau. Vi står derfor foran et paradigmeskifte for, hvordan vi skal bruge og planlægge Ikast midtby, hvis vi ønsker at opretholde en aktiv og dynamisk bykerne, som er andet og mere end et sted, hvor folk bor lidt tættere end i periferien.

Midtby - hvorfor og hvordan?

Men giver det mening at fastholde en midtby i traditionel forstand, eller må vi erkende, at tiden er blevet en anden, og at midtbyen ikke længere har sin berettigelse som byens centrum? Hovedparten af byens borgere lever deres i liv forstaden. De arbejder, går i skole og til fritidsaktiviteter i de nye eksterne byområder og handler på nettet eller i dagligvarebutikkerne i byens periferi. Der er i princippet ingen anledning til at besøge midtbyen, for man har ikke længere et egentligt ærinde. Derfor begrænser turen til midtbyen sig for de fleste til et målrettet besøg i en butik eller en café tur lørdag formiddag.

Men selvom midtbyen ikke længere dækker et funktionelt behov, er det svært at forestille sig byen uden midtby. Midtbyen udgør byens signatur. Når vi eksempelvis taler om Herning, Holstebro eller Aarhus er det deres midtbyer, vi ser for os, ikke forstæderne. Samtidig har midtbyerne en social funktion som rammen om det tilfældige møde, hvor alle mennesker på tværs af religion og økonomisk status er berettiget til at opholde sig uden et egentligt ærinde.

Midtbyernes eksistensgrundlag skal derfor revitaliseres som følge af udviklingen. Det gælder også Ikast. I mange år har detailhandlen udgjort grundlaget for bylivet, og de fleste byer har ensidigt fokuseret på at tiltrække butikker og sikre gode parkeringsforhold. I dag kan detailhandlen ikke længere bære livet i byen, nu er det bylivet, der skal bære detailhandlen. Det handler helt enkelt om at skabe liv i byen, spørgsmålet er hvordan?

Mindegade

Jens Holdgaards Vej

Strøget

Østergade

Vestergade

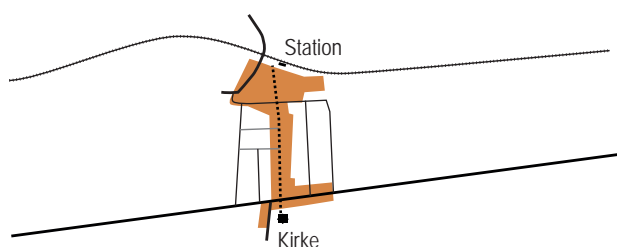
Rådhusstræde

Vi er gået fra en situation, hvor detailhandlen skabte bylivet til en situation, hvor bylivet skaber detailhandlen.

Historien om Ikast

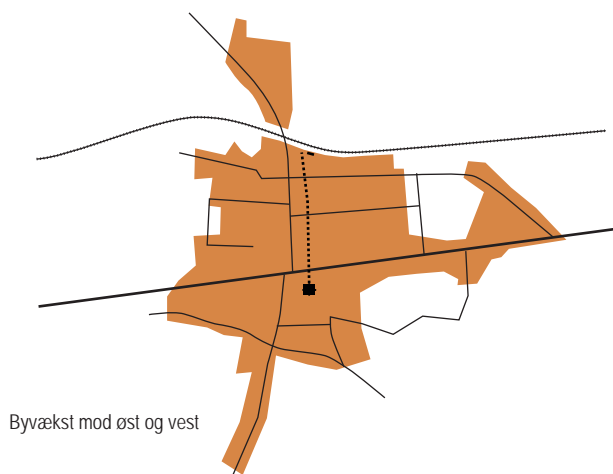
Kirkeby, stationsby og industriby

Ikast er en ny by. Selvom den har sin oprindelse som en lille kirkeby, var det først med jernbanen og tekstilindustrien, at udviklingen tog fart. Kirkebyens hovedopgave var at servicere egnens mange fritliggende gårde og betjene en håndfuld mindre gårde beliggende omkring selve kirken i forhold til kirke- og skolegang. Men da Skanderborg-Skjern jernbanen blev anlagt i slutningen af 1800-tallet og tekstilfabrikkerne kom til, blev byen centrum i et større handels- og arbejdskraftopland.

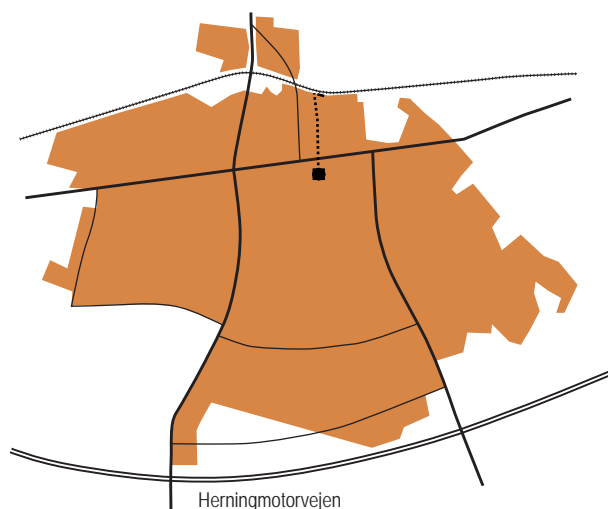
Bredgade, i dag Strøget, udgjorde som forbindelse mellem kirken og stationen dengang byens eneste reelle gadeforløb, og gennem de næste 30-40 år voksede stationsbyen og kirkebyen langsomt sammen med ny bebyggelse langs forbindelsesvejen. Fra midten af 1930'erne skabte uld- og tekstilindustrien grobund for den videre byudvikling, og der opstod hurtigt både side- og parallelgader til Bredgade og Vestergade-Østergade.

I løbet 1960'erne flyttede flere fabrikker ud af byen, hvor der var plads til nye, større industribygninger. Derved blev der plads til udvidelser af de tilbageværende midtbyfabrikker, og andre steder opstod der nye virksomheder i de efterladte fabriksbyg-

ninger. De nye, store industrier medførte et øget behov for boliger til de ansatte, og byen voksede betydeligt med villakvarterer både øst, vest og syd for midtbyen.

Igennem 1970'erne, 80'erne og 90'erne fortsatte væksten, men byens fysiske udviklingsmuligheder var begrænsede. Mod nord ligger jernbanen, hvis barriereeffekt sammen med engarealerne også dengang gjorde en nordlig byvækstretning mindre attraktiv. Mod øst ligger hele Storådalene, som også er omgivet af våde engarealer, og umiddelbart vest for byen ligger kommunegrænsen mod Herning. Den altovervejende del af byens udvikling har derfor fundet sted mod syd, og her blev der i perioden 1960 til 1980 udlagt nye store boligområder.

I 2002 åbnede det første stykke af motorvejen mellem Herning og Silkeborg. Motorvejen blev ført syd om Ikast og kom rent planlægningsmæssigt til at udgøre den sydlige grænse for byens udvikling. Motorvejen fik positiv betydning for Ikast. Den medførte imidlertid en fredeliggørelse af midtbyen på godt og ondt, i og med at trafikken mellem Herning og Silkeborg, blev ført uden om byen.

I dag har byen udviklet sig så meget mod syd, at hullet mod motorvejen efterhånden er lukket. Der bor knapt 15.700 indbyggere i Ikast, heraf godt 800 i midtbyen.

Midtby - men ikke centrum
Byens geografi, jernbanen og de mange våde områder omkring Ikast har gjort, at byen har udviklet sig skævt. Ikast midtby ligger ikke i midten, men nærmere i byens periferi. Det betyder, at midtbyen ikke får liv fra trafikken fra boligområderne til og fra arbejde, skole fritidsaktiviteter mm. Sammen med de generelle samfundstendenser er dette en væsentlig udfordring for midtbyen, og sætter streg under behovet for en ny udviklingsplan for Ikast Midtby.

ET KIG PÅ IKAST

Pejlemærker i planlægningen

Tekstil, erhverv og sport

Ikke to byer er ens; alle har sit særkende, sit eget DNA. Det er det, der gør det spændende at besøge fremmede byer og gør, at man føler sig hjemme i sin egen by.

Ganske vist er der en tendens til, at byerne mere og mere kommer til at ligne hinanden. De rummer de samme butik- og restaurationskæder, det samme byinventar og den samme by- og bygningsarkitektur. Alligevel er der altid en særlig stemning og nogle stedbundne kvaliteter, der kendetegner netop den konkrete by.

Sådan er det også med Ikast. Spørger man byens borgere og folk i Midtjylland, er der ikke så megen tvivl om, hvad der kendetegner Ikast. Det er noget

med tekstiler. Nogen vil også vide, at byen har en sports- og idrætsskole for særlige talenter, og mange forbinder Ikast med handlekraft og initiativ og ved, at Ikast-Brande hvert år indtager førstepladsen, som Danmarks mest erhvervsvenlige kommune.

Selvom denne identitet er tilstede i borgernes bevidsthed, er den imidlertid ikke særlig tydelig i byens fysiske miljø. Spørgsmålet er, hvordan byens identitet kan afspejles i bymiljøet og komme til udtryk i fortællingen om Ikast på en måde, der kan understøtte visionen om en attraktiv og levende midtby.

Sportsbyen

Ikast har gennem mange år været landskendt som en fremtrædende idrætsby indenfor flere forskellige idrætsgrene.

Succesen er først og fremmest grundlagt i stærke lokale idrætsklubber, der har til huse i byens veludbyggede idrætsfaciliteter. Men også ISI og Sportstar College, som samarbejder med såvel idrætsklubberne som gymnasierne i området, har betydning for Ikast's profil som sportsby.

Senest er der kommet en sportsfriskole, "Guldminen". Her kan børn allerede på de yngste klassetrin få lov at forene skole og sportstalent. "Guldminen" ligger ligesom Idrætshøjskolen og de fleste øvrige sportsfaciliteter i de nye byområder vest for Ikast midtby.

I dag er identiteten som sportsby stærkt forankret blandt byens borgere og udgør et stærkt brand i forhold til at tiltrække interesserede og talenter fra hele landet.

Tekstilbyen

I slutningen af 1800 tallet voksede Herning, Hammerum og Ikast som centrum for udviklingen af trikotageindustri i Midtjylland. Sporene ses idag i den ældste del af Ikast by, hvor man finder enkelte industribygninger fra tekstilindustriens første årtier. I midtbyen finder vi bl.a.

- Brdr. Bjørn på Nørregade
- Helge Rasmussens Trikotagevirksomhed på Villavej
- Niels Mikkelsens Trikotagevirksomhed på Strøget

Disse bygninger har en kulturhistorisk værdi og kan bidrage til fortællingen om byens identitet som tekstilby.

Mikkelsens Trikotagefabrik

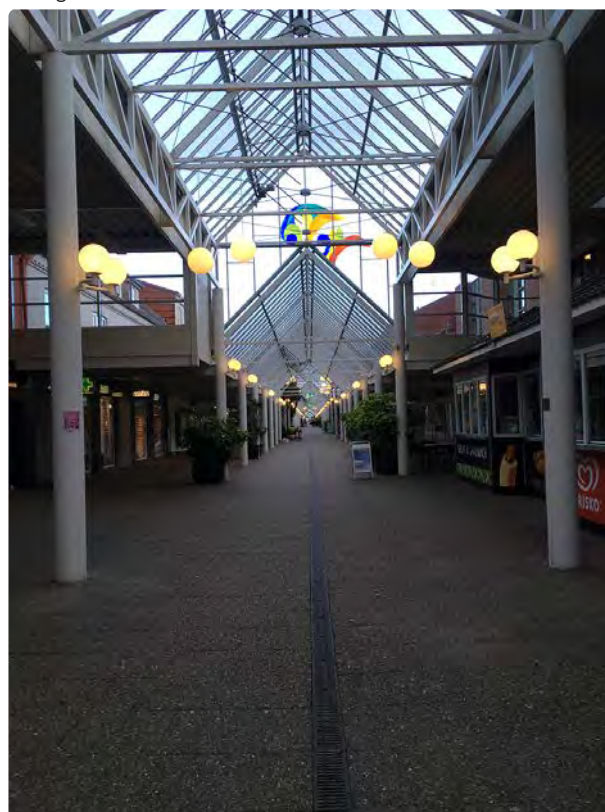
Erhvervsbyen

Ikast har en skarp profil som attraktiv erhvervsby. Det skyldes dels beliggenheden tæt på overordnet infrastruktur og gode rammevilkår i øvrigt. Men det skyldes i ligeså høj grad den service og handlekraft, der udvises fra myndigheders og organisationers side.

I erhvervsområderne syd og vest for Ikast midtby sker der løbende udvidelser og modernisering af de eksisterende produktionsvirksomheder, mens nye lokaliserer sig og bidrager til et aktivt og udviklingsorienteret erhvervmiljø.

I midtbyen er det servicevirksomheder og detailhandel, der tegner erhvervslivet. I kraft af deres kundeorientering sætter de et andet aftryk i det fysiske miljø end de store eksternt beliggende lager- og produktionsvirksomheder.

Strøgcentret

Fra vision til virkelighed

FORÅR 2019

EFTERÅR 2019

Formulering af politiske visioner, temaer og mål

Borgerworkshops og kvalificering af mål

Marts 2019

Ikast Brande Kommune påbegynder i 2019 udarbejdelsen af en ny planstrategi for den fysiske udvikling af kommunen. I den forbindelse beslutter Byrådet, at der skal arbejdes med visioner og mål for kommunens hovedby Ikast og for centerbyen Brande.

10. april 2019

Ikast-Brande Kommune afholder et offentligt visions- og dialogmøde om bymidteudvikling. På mødet kan borgere, organisationer m.fl. fremkomme med deres drømme for midtbyen.

30. april 2019

Der afholdes politiske temadrøftelser, hvor tre af Byrådets udvalg kommer med bud på, hvordan de kan fremme borgernes drømme og ønsker.

24. juni 2019

Byrådet vedtager de opstillede visioner, indsatsområder og mål for Ikast midtby som grundlag for den videre planlægning.

August 2019

På baggrund af de opstillede visioner, indsatsområder og mål inviteres ATRA arkitekter A/S til at forestå afholdelse af et workshopforløb og udarbejde et sæt udviklingsprincipper, der fremadrettet kan danne grundlag for en prioritering og kvalificering af projekter i Ikast midtby.

28. september 2019

Der afholdes opstartsmøde med en arbejdsgruppe bestående af borgere, erhvervsdrivende o.a. aktører omkring det kommende forløb. Der gennemføres bla. en refleksion over midtby-begrebet og dets aktualitet.

31. oktober 2019

Workshop I gennemføres med arbejdsgruppen under overskriften "Analyse og kortlægning af de faktiske forhold". Hvad er det for en fysisk kontekst, vi arbejder i? Hvordan bruges byen? Midtbyvandring med fokus på centrale steder og emner.

28. november 2019

Workshop II med arbejdsgruppen gennemføres med drøftelser om flg. spørgsmål: Hvad vil vi konkret gøre for at skabe byliv i Ikast? Hvad er det for en type byliv, vi vil skabe? Og hvilke strategier vil vi bringe i spil? Hvordan sikrer vi en robust plan, som kan udvikles i takt med virkeligheden?

Opstilling af udviklingsprincipper for Ikast midtby

Videreførelse i kommune- og lokalplanlægning

Januar 2020

"Ikast Midtby – planer, projekter og udviklingsprincipper" færdiggøres med afsæt i input fra de gennemførte møder og workshops og på grundlag af registreringer og analyser.

Resultatet definerer en linje og en overordnet struktur for Ikast midtby i form af udviklingsprincipper, som kan være retningsgivende for den videre planlægning i midtbyen.

Samtidig beskrives en række mulige delprojekter og fremlægger anbefalinger til konkrete indsatser. "Ikast Midtby – planer, projekter og udviklingsprincipper" ledsages af en redegørelse for forudsætninger og baggrund.

April 2020 -

Når "Ikast Midtby – planer, projekter og udviklingsprincipper" er godkendt af Byrådet, vil det danne grundlag for den videre kommune- og lokalplanlægning og for beslutninger om konkrete projekter. Samtidig er det hensigten, at det skal tjene til inspiration for kommende offentlige og private projektudviklere og initiativtagere i Ikast.

Visioner, temaer og mål

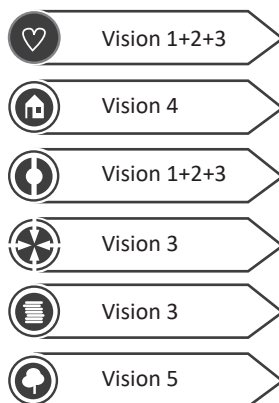

Byrådet i Ikast-Brande Kommune har vedtaget en række visioner, temaer og mål for midtbyen i Ikast. Indholdet bygger på bidrag fra forårets borger- og dialogmøde. Det videre arbejde, herunder borgerinddragelsesprocessen, har taget sit afsæt i Byrådets beslutning og adresserer med sine udviklingsprincipper og anbefalinger hvert af de fem temaer.

Visioner

Temaer

Byrådets mål

5 visioner

- [1] Ikast bymidte inviterer borgere og besøgende til at gå på oplevelse og mærke byens identitet.
- [2] I Ikast bymidte er fællesskabet centralt – der er rig mulighed for at mødes på torve, caféer, biblioteket, legepladser og lignende.
- [3] Det summer af aktivitet i bymidten. Der shoppes i butikkerne, leges på pladserne og snakkes på caféerne.
- [4] Ikast bymidte er et attraktivt sted at bo. Her er boliger til alle aldre, i alle størrelser og i alle prisklasser.
- [5] Når man kigger ud over bymidten fra toppen af vandtårnet, ser man, hvordan de grønne oaser breder sig ind mellem husene og skaber forbindelse til de grønne områder i resten af byen.

6 temaer

- Den attraktive, aktive og levende midtby
- Den gode bosætningsby
- Midtbyens rum
- Den tilgængelige midtby
- Det gode handelscentrum
- Den grønne midtby

Byrådets mål for den attraktive, aktive og levende midtby

- Sammen med borgere og brugere vil vi arbejde for initiativer, der kan vise/tydeliggøre byens identitet i midtbyen. Byen har baggrund i den kreative og entreprenante identitet og historie fra tekstilindustrien, men rummer i dag både masser af sport og spor fra tekstilindustrien.
- Sammen med borgere og brugere vil vi støtte op om, at pladser og gader kan blive anvendt til midlertidige og permanente aktiviteter og events, der kan skabe mere liv i midtbyens huse, gader og pladser.
- Vi vil gennem planlægningen sikre en midtby, der er robust over for fremtidens udviklingstendenser. Der skal være gode rammer for fællesskabet og samlingssteder, der aktivt bidrager til sammenhold.
- Vi vil samarbejde med kommende bygherrer og projektudviklere, så vi sammen kan sikre, at byggeri og anlæg bidrager til en mere attraktiv og levende midtby. Nybyggeri, ombygninger, belægningsarbejder.

Byrådets mål for den gode bosætningsby

- Vi vil gennem planlægningen sikre, at midtbyen har et varieret og attraktivt boligudbud. Det kan ske ved at bygge nyt, eller ved at omdanne det eksisterende byggeri. Vi vil sikre, at der også er boliger til unge og ældre - og mulighed for at indgå boligfællesskaber på tværs af generationer.
- Vi vil gennem planlægningen sikre mulighed for at etablere centralt beliggende boliger ved at arbejde for en fortætning af bymidten. Vi vil sikre attraktive opholds- og friarealer i tilknytning til boligerne.

Byrådets mål for midtbyens rum

- Sammen med borgere og brugere vil vi gentænke brugen og udformningen af Torvet, så det bliver et centralt mødested. Vi vil arbejde for bedre muligheder for ophold, fælleskab og aktivitet, som f.eks. leg og bevægelse.
- Sammen med borgere og brugere vil vi gentænke inventaret i midtbyens byrum, så inventaret eventuelt kan bidrage til ophold og fælleskab - og dermed liv i bybilledet.
- Sammen med borgere og brugere vil vi gentænke udformningen og indretningen af Strøgcentret, så der er basis for mere liv i hele centret.
- Sammen med borgere og brugere vil vi arbejde for, at midtbyens fysiske udtryk i større grad afspejler byens identitet og historie.

Byrådets mål for den tilgængelige midtby

- Vi vil arbejde for en bedre trafikfordeling i midtbyen, så veje og stier ikke fungerer som barrierer, der skærer bymidten i flere dele. En mobilitetsanalyse skal hjælpe os til de rigtige løsninger.
- Sammen med borgere og brugere vil vi arbejde for at sikre forbindelser på tværs af midtbyen og ud til alle bydele og de rekreative arealer i udkanten af byen ved at forbedre eksisterende stisystemer og forbindelser og eventuelt etablere nye stisystemer og forbindelser.
- Vi vil arbejde for bedre sammenhæng mellem Torvet og Strøgcentret, så der opstår en bedre synergi i midtbyen. Det er vigtigt, at Vestergade ikke opleves som en barriere i bymidten.
- Vi vil arbejde for at synliggøre midtbyens funktioner – herunder Strøgcentret og Torvet samt midtbyens centrale parkeringspladser, så besøgende nemt kan finde rundt.

Byrådets mål for det gode handelscentrum

- Vi vil gennem planlægningen sikre en fortsat udvikling af midtbyen som et aktivt og driftigt handelscenter. Vi vil skabe de bedste rammer for både dagligvare- og udvalgsvarerhandel i midtbyen. Rammerne skal være så robuste og fleksible, at de kan imødekomme nye udviklingstendenser.

Byrådets mål for den grønne midtby

- Vi vil gennem planlægningen sikre, at der bliver flere, grønne elementer i midtbyen.
- Sammen med borgere og brugere vil vi styrke midtbyens offentlige grønne områder som grønne åndehuller. Vi vil arbejde for, at midtbyens gader, pladser og uudnyttede arealer bliver grønnere og indbyder til ophold og aktivitet.
- Sammen med borgere og brugere vil vi gentænke midtbyens parker, så de bliver et større aktiv for byens borgere og brugere og et naturligt samlingssted. Her skal være plads til fællesskabet.

Registrering, analyse og dialog

Opstartsmøde

Et gennemgående træk i Byrådets målformulering er ambitionen om, at midtbyen skal udvikles i samarbejde med borgere og brugere. Det workshop-forløb, der er gennemført med arbejdsgruppen har derfor haft sigte på at bringe deltagernes viden og lokalkendskab i spil og på at sætte deres drømme og visioner ind i en planmæssig sammenhæng.

Opstartsmødet havde fokus på den gensidige forventningsafstemning og på at sikre en fælles forståelse af opgaven og af de forskellige planbegreber; sammenhængen mellem vision, mål, strategi og udviklingsprincip, plan og projekt.

Selvom Byrådets mål og visioner kan struktureres under seks temaer, står det klart at de seks temaer overlapper hinanden og indgår i et gensidigt samspil. Den "Gode bosætningsby" understøtter det "Gode handelscentrum", og den "Grønne midtby" er tæt forbundet med både visionen om "Midtbyens rum" og visionen om den "Gode bosætningsby" osv. Faktisk kan den samlede vision om en "Attraktiv, aktiv og levende midtby" udgøre den fælles overskrift for arbejdet med udviklingen af Ikast midtby.

En indledende refleksion over by-begrebet tog udgangspunkt i spørgsmålet om, hvad vi forstår ved en midtby, og hvad vi skal med den.

- "Midten af byen" – det sted hvor byen er opstået og historisk vokset ud fra
- "Byens signatur"
- Knudepunkt – hvor veje mødes, hvor vejen krydser jernbanen
- Ved trafikknudepunkter er det godt:
  - at drive virksomhed
  - at bo
  - at handle
- Hvor der handles – der mødes man, midtbyen bliver mødested.

Det, vi forbinder med en attraktiv midtby, er bl.a.

- Liv og behagelig stemning
- Snævre gader, mange mennesker
- Mange indtryk og oplevelser
- Variation i tid og arkitektur
- Skønhed, behageligt klima
- Uforpligtende, anonymt miljø
- At føle sig velkommen, som en del af noget.

Workshop 1

I den første workshop blev arbejdsgruppen præsenteret for konsulenternes registreringer og analyser. Opgaven var herefter at diskutere og kvalificere dem, så de kunne indgå i grundlaget for det videre arbejde. Det skete ved en bymidtevandring, hvor de fælles iagttagelser blev diskuteret og perspektiveret omkring en række spørgsmål med relation til de politisk formulerede mål og visioner:

- Torvet er allerede i dag et centralt mødested. Hvad skal der til, for at det vil blive brugt til ophold, fællesskab og aktivitet?
- Hvilke konkrete tiltag vil kunne skabe bedre sammenhæng mellem Torvet og Strøgcentret?
- Hvordan bruges Strøgcentret i dag? Hvad skal der ske med Strøgcentret for at give basis for mere liv?
- Hvor findes konkret midtbyens parker og offentlige grønne områder? Hvordan styrkes de som "grønne åndehuller"?
- Hvor findes de bedste eksempler på omdannelse i Ikast midtby? Hvor er der mulighed og behov for yderligere omdannelse og nybyggeri?
- Hvordan bidrager bebyggelsen omkring Siefert's Plads til byrummets kvalitet? Hvordan er fordelingen mellem opholdsrum og trafikrum i bymidten?
- Hvor er der konkrete behov og muligheder for at etablere forbindelser ud til andre bydele og rekreative arealer i udkanten af byen?

Det sker i Ikast midtby lige nu:

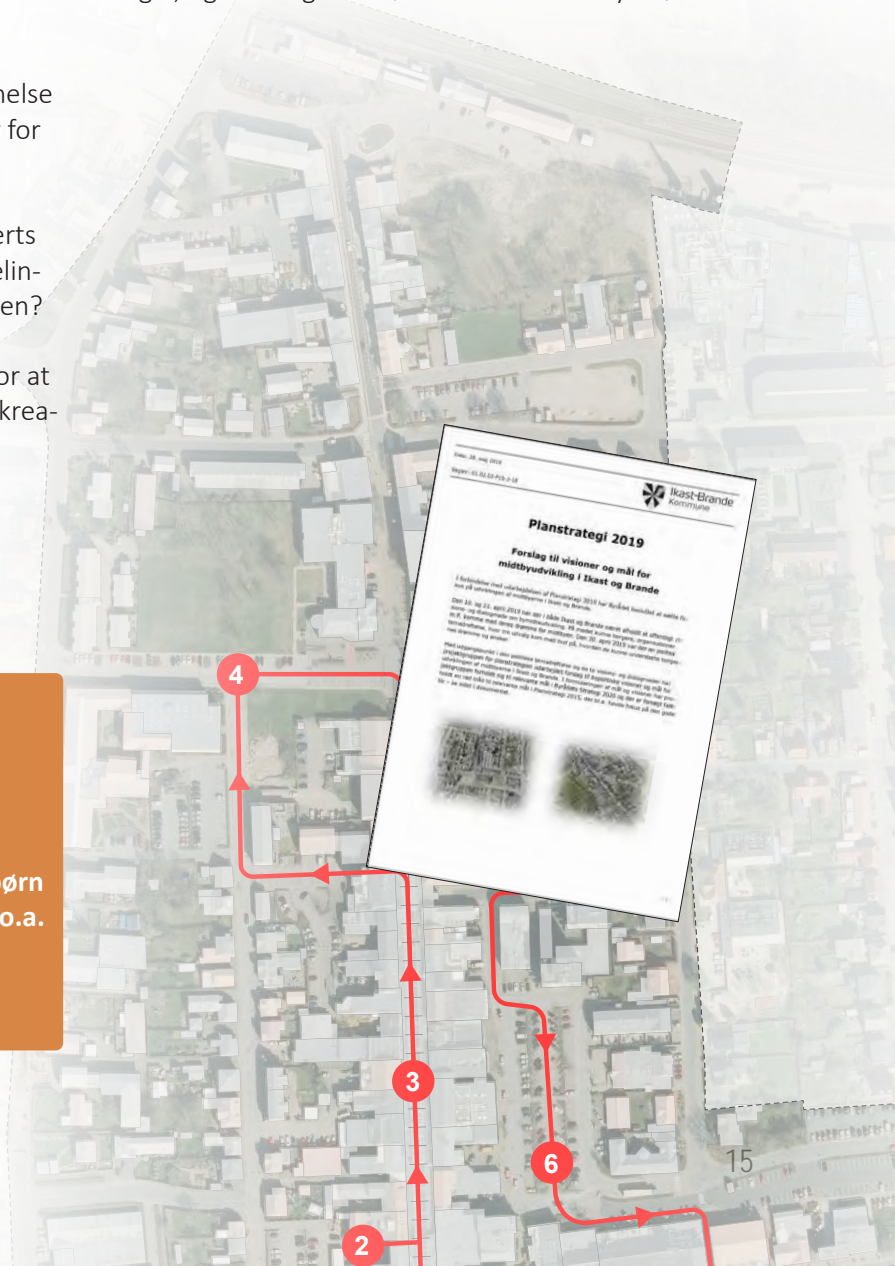
- Høj byggeaktivitet
- Nye boliger i høje huse
- Butikker under pres
- Nyt inventar i form af legeredskaber for børn
- Initiativer omkring aktiviteter, torvedage o.a.

Workshop 2

Mens vi i Workshop 1 stillede spørgsmålet "Hvor er vi? hvad er udgangspunktet?" handlede det i Workshop 2 om at finde svaret på spørgsmålene "Hvor vil vi hen? og Hvordan?"

Visionen for midtbyen er allerede formuleret af Byrådet. Opgaven består i at udforme de principper, der kan udtrykke visionen og anvise vejen mod målet ved at pege på konkrete planer, projekter og initiativer. Tilsammen vil det udgøre værktøjet, der kan lede til visionens virkeliggørelse.

Det helt centrale er at dyrke det særlige ved Ikast og ved de enkelte dele af midtbyen og at styre hvert enkelt initiativ og projekt i en retning, der fremmer målene. Byen forandrer sig hele tiden, og det gælder om at "springe på vognen" og styre den i den retning, vi ønsker. Og man skal ikke være bange for at prøve tingene af i en forsøgsperiode og en midlertidig udformning. Vi skal lære af vore erfaringer, og erfaringer behøver ikke at være dyrekøbte.

Syv udviklingsprincipper

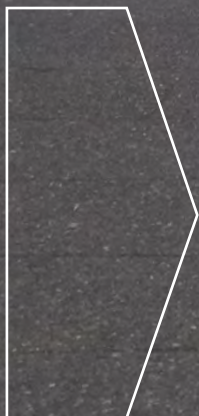
"De byer, som tør satse, vinder i det lange løb, og der mener jeg satse på kvalitet. Vi finder os ikke længere i den tarvelige asfalterede by. Folk vil have noget andet i deres bykerner, ellers handler de bare på nettet."

Lars Autrup, direktør for Arkitektforeningen

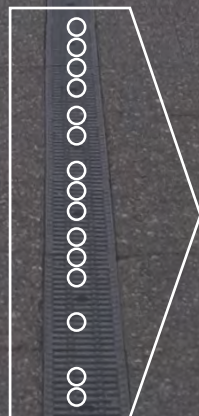
Visioner

Temaer

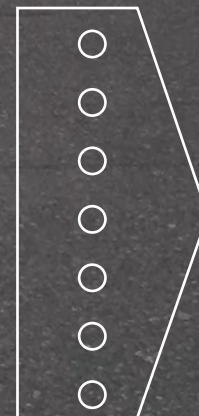
Mål

Udviklings- principper

Planer og projekter

Principper for udvikling af Ikast midtby

FRA VISION OG MÅL TIL PLAN OG PROJEKTER

At vende spiralen og sætte gang i en positiv udvikling for Ikast midtby kræver vision, engagement, vedholdenhed og handlekraft. Ikast har flere gange vist, at byen kan sætte kryds ved alle fire forudsætninger.

Byrådets vision og mål, som de er formuleret i Planstrategi 2019, viser, at man har et klart og ambitiøst billede af den fremtid, man ønsker for Ikast. Det engagement og den viden, hvormed borgerne og arbejdsgruppens øvrige deltagere har bidraget til udformningen af syv udviklingsprincipper og det samlede resultat, understreger, at der er en lokal opbakning til visionen om fremtidens midtby i Ikast.

Byen har ofte demonstreret både mod, handlekraft og vedholdenhed, også når det handler om at udvikle midtbyen. Som Danmarks første overdækkede gågade er Strøgcentret et relevant eksempel på, at man med lokalt ansvar, handlekraft og vedholdenhed er i stand til at løfte store opgaver og gøre ting på en utraditionel måde.

Det er netop disse forudsætninger, der danner grundlag for de syv udviklingsprincipper for Ikast midtby. Sammen med konkrete planer, projekter og initiativer skal udviklingsprincipperne føre Ikast midtby videre fra vision til virkelighed.

Resultatet er bygget op omkring syv udviklingsprincipper, der foldes ud i et katalog over mulige initiativer og mulige planer og projekter. De syv udviklingsprincipper giver anvisninger på, hvordan byens aktører bedst forholder sig til de udfordringer og muligheder, midtbyen står overfor.

Udviklingsprincipperne er et værktøj til at nå de mål, som Byrådet med input fra borgerne har formuleret. Plan- og projektkataloget er en række konkrete tiltag, der kan prioriteres og realiseres i den takt, det viser sig muligt.

VIDERE TIL VIRKELIGHED

I dialogen med byens handlende, borgere og brugere viser sig en optagethed af det fysiske miljø i Ikast midtby. Man deler de visioner og mål, som Byrådet har formuleret i Planstrategi 2019, men nærer samtidig en bekymring for det bymiljø, der udvikler sig i takt med de nyeste byggeprojekter. Derfor er der behov for, at man i dialogen om midtbyens udvikling forholder sig aktivt til arkitekturen, til bebyggelsesstrukturen og til bygningshøjderne i forhold til byens rum.

Bebyggelsen udgør en væsentlig del af rammen om det byliv, der skal udfolde sig i midtbyen, og ligesom bebyggelsen spiller også rummene imellem bygningerne en central rolle for byens attraktivitet og funktion.

Udviklingsprincipperne anviser en retning og følges op af forslag til konkrete projekter. Men der vil løbende opstå udfordringer og uforudsete muligheder, nye projekter og initiativer, som gør det nødvendigt at prioritere. Derfor er det ikke muligt at lægge en tidsplan for forslagernes realisering. Men visionen om en aktiv og levende midtby skal holdes i hævd, og udviklingsprincipperne skal være så robuste, at visionen kan realiseres ved på én gang at fastholde det lange perspektiv og gennemføre projekter med kort reaktionstid. Denne tilgang til realisering er i sig selv en vigtig del af udviklingsprincipperne.

Syv udviklingsprincipper

1. Midtby for hele Ikast
2. Koncentreret center og gode boligområder
3. Boliger for alle
4. Bygninger for byen
5. Rum til ophold
6. Tilgængelighed for alle
7. Kort og langt sigt

UDVIKLINGSPRINCIP 1

Midtby for hele Ikast

DEN ATTRAKTIVE MIDTBY

Midtbyen skal være det centrum, som borgere i hele Ikast vælger til, når de søger en byoplevelse, der adskiller sig fra livet i boligkvarteret, i erhvervsområdet eller i de mindre oplandsbyer.

Byrådets vision om en attraktiv og levende midtby er tæt forbundet med udviklingsprincippet om at styrke midtbyens rolle i hele Ikast.

UDVIKLINGSPRINCIP 1

- Ikast er kommunens største by og rummer kvaliteter og muligheder, som ikke findes andre steder i kommunen. Ved at udvikle og iscenesætte det, der gør byen særlig, kan den styrke udviklingen i resten af kommunen.
- Ikast har flere knudepunkter for aktivitet udenfor midtbyen. Fx spiller skoler og fritidsanlæg en vigtig rolle for hverdagslivet i de nyere bydele. Men der er kun én midtby, og rollen som midtby for hele Ikast skal tages alvorligt og dyrkes med konkrete tiltag.
- Særligt besøgsorienterede funktioner placeres i midtbyen, hvis det er muligt. Tænk midtbyen først.
- Brug synergi og samspil imellem de forskellige funktioner i Ikast til at skabe nyt liv i midtbyen.
- Midtbyen skal afspejle byens identitet og markere sig som signatur for hele Ikast.

UDFORDRINGER OG MULIGHEDER

Ikast er i vækst, og byen placerer sig i den gruppe af provinsbyer, der har mulighed for at spille en aktiv rolle i konkurrencen med sine nabobyer. Ikast kan tilbyde sine borgere et spændende, attraktivt bolig- og bymiljø, samtidig med at byen fortsat er interessant også for besøgende og kunder til byens butikker og andre faciliteter.

Ikast midtby udgør den ældste og oprindelige del af byen, men ikke den centrale. Midtbyen er udspændt imellem jernbanen i nord og landevejen mellem Silkeborg og Herning i syd. De store nye byområder, der er udviklet igennem 1900-tallet, ligger øst, vest og navnlig syd for midtbyen, og med motorvejens etablering er trafikknudepunkterne og byens tyngde rykket yderligere bort fra midtbyen.

Knudepunkter udenfor midtbyen

I de senere år er der kommet en række store og markante institutioner og offentlige anlæg til, og også de er placeret i udkanten af byen. Senest er "Hjertet" etableret som et aktivitets- og samlingssted med forskellige kommunale servicefunktioner og fritidstilbud.

"Hjertet" ligger ved siden af byens internationale skole, gymnasiet, VIA Pædagoguddannelsen og Herningholm Erhvervsgymnasium. Disse udgør alle stærke og fremtidsorienterede institutioner, der har stor betydning for Ikast. De er med til at understrege byens identitet som virksom og entreprenant. Der ligger et stort potentiale i at udbygge samarbejdet imellem denne del af Ikast og Ikast midtby.

MIDTBY FOR HELE IKAST

Eksterne bolig- og erhvervsområder

De store boligområder er udbygget hen over de sidste 40-50 år. Der er både parcelhuskvarterer og etageboligområder i byens nordlige del, men langt de fleste boliger ligger syd for midtbyen. Det er her størstedelen af borgerne i Ikast bor og lever deres dagligdag, og mange af dem kommer måske kun sjældent ind til midtbyen.

Også de mange store virksomheder og arbejdspladser, der findes i Ikast, er langt overvejende beliggende i byens sydlige og vestlige del og orienterer sig mod motorvejen og erhvervsbåndet mod Herning.

Der er oplagte muligheder for synergi og samarbejde imellem Ikast midtby og de forskellige eksterne bydele.

FORSLAG TIL INITIATIVER, PLANER OG PROJEKTER

Fælles ejerskab, fælles succes

- Inddrag aktører fra det øvrige Ikast i ansvaret for liv og aktivitet i midtbyen.
- Lav samarbejdsprojekter med virksomhederne, foreningslivet, projektudviklerne og med byens uddannelsesinstitutioner.
- Flyt de offentlige og private byfunktioner, der genererer aktivitet, ind til midtbyen.
- Fasthold dialogen om koordinering og initiativer med centrale aktører, der kan udvikle centerområdet som attraktivt og driftigt handelsmiljø.

Nyt "bymærke"

- Marker revitaliseringen af Ikast midtby med et nyt logo, et "by-mærke", der som et genkendeligt tegn kan være med til at tydeliggøre byens identitet.

Gadenavne der fortæller

- Brug navngivning af gader, bygninger og byrum til identitetsskabelse, fx "Væksthuset", "Orangeriet" eller "Tråden" - "Spindegangen", "Tenen og rokken", "Uldtorvet".

STERFL

MIDTBY FOR HELE IKAST

Nordre Skole
Sportscampus

Erhverv

Erhvervsområde

Boligområde

Boligområde

Østre Skole

Boligområde

Hjertet
International skole
Gymnasium
Handelsskole

Erhvervsområde

Svømmecenter

Boligområde

Boligområde

Boligområde

Hyldegårdsskolen

Erhvervsområde

Boligområde

Boligområde

Herningmotorvejen

Koncentreret center og gode boligområder

ÉN MIDTBY, FLERE BYKVARTERER

Bykvartererne med deres forskellige karakter og særpræg er med til at give fornemmelsen af en varieret og oplevelsesrig Ikast midtby. Ved at fremhæve det særlige understreges både intensiteten i handelscentret og det trygge og mere private i boligkvartererne.

Princippet om at styrke de enkelte kvarterer retter sig især mod visionen om en attraktiv, levende og aktiv midtby og om midtbyen som bosætningsby og handelscentrum.

Udviklingsprincip 2

- Karakter og særligt miljø i bymidtens forskellige kvarterer skal dyrkes og markeres. I boligkvartererne skal der tages hensyn til beboerne, her er det deres hverdag der skal prioriteres. Centerområdet, den kommercielle del af midtbyen, skal derimod være inviterende, livligt og pulserende. Her prioriteres kunder og besøgende.
- Butikker og torvehandel skal koncentrerer i Strøgcentret og den helt centrale del af Vestergade – Østergade.
- De funktioner, der skaber liv i midtbyen, skal prioriteres. En tæt og kompakt midtby skal fremme intensitet og byliv. Byliv skaber handel.
- En tur ad Strøget skal have en klar og tydelig begyndelse og slutning.
- De steder, hvor fodgængerruter, stier og torve krydser hinanden, skal markeres som knudepunkter. Her skal man have en fornemmelse af, at der sker noget.

UDFORDRINGER OG MULIGHEDER

Lokalt miljø og særpræg

Midtbyen består af flere forskellige bykvarterer, og opfattelsen af kvartererne og deres særlige karakter er afgørende for byoplevelsen i det hele taget. Oplevelsen af et lokalt miljø og særpræg er vigtig for byens besøgende og ikke mindst for beboernes tilhørsforhold og tryghed.

Fem bykvarterer

Strøgcentret opfattes tydeligt som ét sammenhængende område, der skiller sig ud fra den øvrige midtby i kraft af det overdækkede gaderum og butikkerne med deres bagarealer med lager og parkering.

Kvarteret syd for Vestergade-Østergade adskiller sig fra resten af midtbyen. Først og fremmest ved sine funktioner, der bortset fra Føtex har et offentligt og servicebetonet præg, men i lige så høj grad ved sine bygningsvolumener. Det er i denne del af midtbyen, man finder arkitektur i den store skala. Rådhuset, kirken, hotellet og Føtex er nogen af de største bygninger i Ikast midtby, og Torvet er klart det største og flotteste byrum.

Den modsatte ende af midtbyen, den nordligste, defineres af stationen. Stationen spiller stadig en vigtig rolle i byens kollektive trafikbetjening, og for nyligt er der åbnet en café i den gamle stationsbygning. Sammen med Kunstpakhuset viser det, at et kulturelt miljø er under udvikling i denne del af midtbyen.

Lille Torv er med til at give området karakter. Udover stationsbebyggelsen består området hovedsageligt af blandet boligbebyggelse.

Kvartererne øst og vest for Strøgcentret er næsten rene boligområder. Området mellem Siefert's Plads og Villavej undergår i disse år en forandring; ny boligbebyggelse i form af rækkehuse og etageboliger og erstatter ældre bolig- og erhvervsbebyggelse. Næsten halvdelen af midtbyens etageareal er i dag boligareal.

Ældre boligbebyggelse i Grønnegade

Sieferts Plads og Kedelhuset

Strøgcentret

Stationsområdet

Rådhuset

Kvarteret vest for Strøgcenteret har en mere homogen karakter som boligområde. Biblioteket og Bakkehuset skiller sig ud som offentlige funktioner. Men bortset fra etageboligbebyggelserne langs Vestergade og Mindegade udgøres bebyggelsen her af ældre enfamiliehuse og kun enkelte mindre erhvervsbygninger.

En understregning af karakteren og det særlige ved hver af de fem bykvarterer vil gøre oplevelsen ved at bevæge sig rundt i midtbyen endnu bedre. Ved at gøre det tydeligt, hvornår man går fra et centerområde ind i et boligområde, åbnes mulighed for at øge kvaliteten i de enkelte dele af midtbyen.

Vigende butiksareal

Den seneste detailhandelsanalyse fra 2017 viser, at Ikast som handelscenter står relativt stærkt i det lokale opland.

Det samlede butiksareal er imidlertid blevet mindre, og butikkerne er blevet færre, men større. Særligt dagligvarebutikkerne er vokset og flyttet ud af midtbyen. Det betyder, at der er strækninger uden aktive butiksfacader i Strøget, og at afstanden mellem dagligvarebutikker som ankerpunkter er blevet meget stor. Senest er Fakta flyttet ud af Strøgcenteret, og det har vist sig vanskeligt at få butiklokalet aktiveret til en ny dagligvareforretning.

Udvalgsvarerhandlen går fortsat mod mere handel i de store centre og på Internettet, og mod flere ensartede kædebutikker. Derved bliver klynger af unikke butikker og et oplevelsesrigt bymiljø vigtige konkurrenceparametre i forhold til nabobyernes centre. Det er nærliggende for Ikast at prioritere netop dette aspekt i midtbyens udvikling.

Analysen viser også, at midtbyen har få restauranter, frisører, ejendomsmæglere mv. sammenlignet med andre tilsvarende byer. Der er med andre ord et uudnyttet potentiale for at etablere flere andre bylivsfunktioner end butikker for at opnå en synergi med det øvrige handelsliv i midtbyen. Det kan være både offentlige, private og kulturelle funktioner.

Befolkningstilvæksten i Ikast giver et positivt bidrag til midtbyens kundegrundlag. Det samme gør de mange arbejdspladser; idet en del af indpendlerne lægger en del af deres dagligvareindkøb i byen. Der ligger et klart potentiale for midtbyen som handelscenter i at øge tilgængeligheden i forhold til de

eksterne boligområder og store arbejdspladser og samtidig tilbyde en attraktiv byoplevelse for kunder og besøgende.

Adskilte boligkvarterer

Mens man i området vest for Strøgcenteret kan finde eksempler på sammenhængende boligområder fx ved Nørregade og Frejsgade ligger midtbyens øvrige boliger spredt og uden egentlig sammenhængende opholdsarealer, der kan forbinde de enkelte bebyggelser og skabe attraktive boligmiljøer.

En bearbejdning og markering af kvalitetene ved boligernes nærområder vil gøre den samlede midtby mere interessant. Det gælder fx de nye boliger omkring Thorsgade. Ved at dyrke kontrasten til den centerorienterede del af midtbyen, vil centerområdet fremstå mere intensivt og kompakt og boligernes mere private og tiltalende.

FORSLAG TIL INITIATIVER, PLANER OG PROJEKTER

Centerafgrænsning

- På kortet overfor afgrænses de dele af midtbyen, hvor stueetagen bør forbeholdes detailhandel o.a. besøgsorienterede funktioner.
- Revurder kommuneplanens detailhandelsstruktur og fastlæg enkle rammer og principper for butiksfacader og gadeudstilling.

Fra handelscenter til oplevelsescenter

- Tilføj nye, skiftende aktiviteter i Strøgcenteret, der gør det spændende at besøge hele året.
- Skab events ved at krydse traditionelle byfunktioner med funktioner fra den øvrige by.
- Hav fokus på at skabe et oplevelsesrigt bymiljø, når torve og andre byrum nyindrettes.

Biblioteket

- Udvid Strøgcenterets randbebyggelse med bibliotek og multihus med motorik- og bevægelsesrum.
- Indret mødelokaler og ungdomsklub i en del af Strøgcenterets lokaler.

Rum for generationer

- Indret et tomt butiklokalet eller et centralt opholdsareal til "Generationscafé" eller "Generationernes Plads" og indret den med henblik på samvær og fælles aktiviteter for børn, unge og ældre.

Koncentreret center og gode boligområder

Signaturforklaring

- Kvarterinddeling
- Stationskvarteret
- Grønnegårdskvarteret
- Elværskvarteret
- Rådhuskvarteret
- Strøgcenteret
- Udvidelse af strøgcentrets randbebyggelse med bibliotek og multihus med motorik- og bevægelsesrum.
- Dele af midtbyen, hvor stueetagen forbeholdes detailhandel o.a. kundeorienterede funktioner.

Boliger for alle

BLANDEDE BOLIGER GIVER BEDRE BYLIV

Stadig flere ønsker at bo i en by. Både unge, ældre og børnefamilier finder her mange af de kvaliteter, der hører med til det gode hverdagsliv. Blandede boligtyper appellerer til blandede beboergrupper og stimulerer et mangfoldigt og harmonisk bymiljø.

Udviklingsprincippet om boliger for alle retter sig navnligt mod de bypolitiske visioner om den gode bosætningsby og om den attraktive, aktive og levende midtby.

Udviklingsprincip 3

- En varieret beboersammensætning er forudsætningen for et levende og aktivt byliv.
- En forudsætning for en varieret beboersammensætning er, at der er et udbud af forskellige boligtyper og -størrelser.
- Bykvalitet skal være tilstede for alle boliger.

UDFORDRINGER OG MULIGHEDER

Der er stor efterspørgsel på byboliger, og siden år 2000 er der opført næsten 19.000 m² boligareal i Ikast midtby. Til sammenligning blev der i hele 40-årsperioden 1960-1999 opført knapt 12.000 m².

Mange ønsker at bo i en by, og det gælder både unge og ældre. Fordelene ved en ny etage- eller rækkehusbolig er mange. Den kræver ikke megen vedligeholdelse, afstandene til de forskellige services er korte. For børnefamilier betyder det at bo i midtbyen, at børnene kan transportere sig selv til skole og fritidsaktiviteter, og at daginstitutionerne

ligger i gang- eller cykelafstand. Måske behøver man slet ikke have bil. Trygge omgivelser og opholdsarealer med legemuligheder er sammen med nærhed til daginstitution, skole og fritidstilbud det, der har betydning, når børnefamilier vælger bolig. Nærheden til kollektiv trafik er en anden vigtig faktor, særligt for ældres bosætning, ligesom nærheden til butikker og forskellige sundhedstilbud er attraktivt. For de unge er fordelene ved at bo i byen til dels de samme som for de ældre; nærheden til bus og tog og til indkøbsmuligheder samt udbuddet af mindre lejeboliger. Men for de unge har også intensiteten i byens liv, adgangen til de forskellige kulturtilbud betydning.

Fortsat byomdannelsepotential

Selvom der bygges meget nyt, er godt 40% af boligarealet i midtbyen alligevel fra før 1960. Sammen med de ældre erhvervsarealer udgør denne del af boligmassen et betydeligt potentiale for byomdannelsen. Omdannelsen sker ofte ved, at de ældre boliger nedrives og erstattes af nye etageboliger i form af fritliggende, høje punkthuse. Denne bebyggelsesform gør det imidlertid vanskeligt at etablere bolignære opholdsarealer og appellerer derfor i mindre grad til børnefamilier.

Siden 2010 har der været en nettotilvækst på 36 boliger i midtbyen. Andelen af parcelhuse, række-, kæde- og dobbelthuse er i denne periode faldet, mens etageboliger i dag udgør en tilsvarende større andel af boligerne.

Færre små boliger

Den gennemsnitlige boligstørrelse i midtbyen er i dag på 93 m². Siden 2010 er det boliger på 50-99m² og særligt boliger på 100-149m², der har haft den største vækst. Tilsammen udgør de i dag 30% af boligmassen i midtbyen.

Samtidig udgør de små boliger på under 50 m² en stadig mindre del; 5% mod 10% af samtlige boliger i bymidten for 10 år siden. Antallet af små boli-

Planlagte etageboliger ved stationen

Planlagte etageboliger ved Østergade

Planlagte etageboliger ved Villavej

Planlagte etageboliger ved Vestergade

ger er faldet fra 50 til 30, mens antallet af boliger mellem 50 og 100 m² er steget fra 300 til 320, og antallet af boliger over 100 m² er steget fra 173 i 2010 til 209 i 2019.

Flere ældre beboere

Hvis der skal udvikles en varieret beboersammensætning i midtbyen, er det nødvendigt, at boligtilbuddet ikke alene orienterer sig mod ældre, men også er attraktivt for børnefamilier og unge studerende.

Siden 2010 er der blevet 140 flere beboere i midtbyen, men tallet dækker over, at antallet af unge mellem 16 og 24 år er faldet med 27 personer eller 24%. Til gengæld er der blevet 67 flere beboere mellem 25 og 64 år og 80 beboere mere over 80 år.

Når samtidig andelen af skolebørn og unge mellem 16 og 24 år er faldet, tyder det på, at de unge familier flytter væk fra midtbyen, når børnene når skolealderen.

Tallene viser, at selvom boligerne i Ikast midtby bliver større, er det ældre beboere og ikke børnefamilier, der flytter ind. Det er dog muligt at påvirke beboersammensætningen ved at lade boliger for unge og for børnefamilier udgøre en større del af nybyggeriet i midtbyen.

Eksempel på familievenlige byboliger

FORSLAG TIL INITIATIVER, PLANER OG PROJEKTER

Nyt boligområde

- På kortet overfor udpeges områder i Ikast midtby, der gennem omdannelse kan udvikles til boligområder af høj attraktivitet for blandt andet børnefamilier.
- Etabler et antal ungdomsboliger i forbindelse med renovering af og tilbygning til Strøgcentrets bebyggelse.

Bolignære opholdsarealer

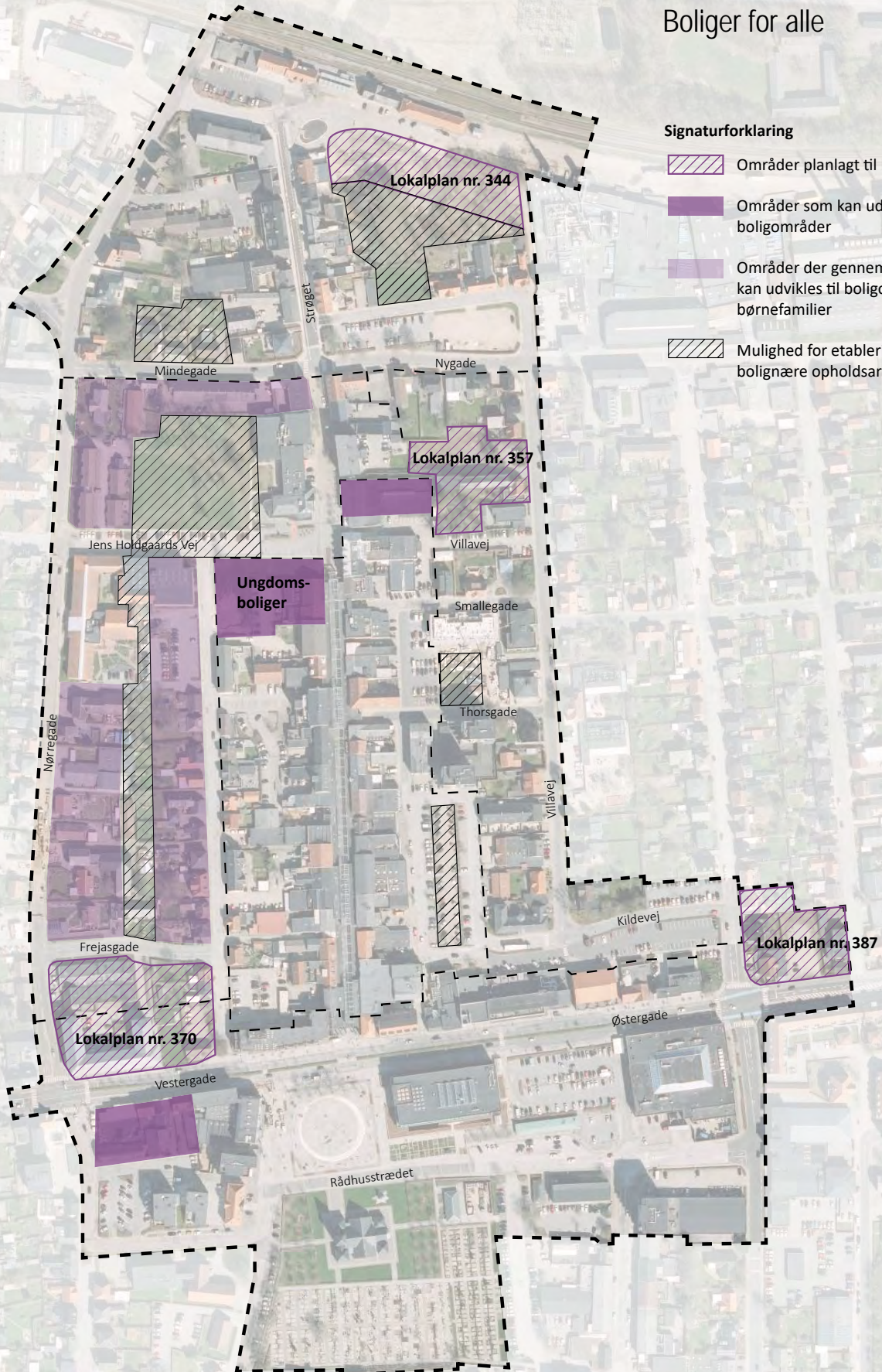
- Indret byområder, der ikke alene med hensyn til boligstørrelser, men også for så vidt angår opholdsarealer er egnede for familier med børn.
- Indret bolignære opholdsarealer målrettet midtbyens beboere i områderne omkring Strøgcentret, fx i form af en taghave over en del af parkeringen på Siefert's Plads.

Boliger for alle

Signaturforklaring

- Områder planlagt til boliger
- Områder som kan udvikles til boligområder
- Områder der gennem omdannelse kan udvikles til boligområder for børnefamilier
- Mulighed for etablering af bolignære opholdsarealer

Bygninger for byen

FRA STATIONSBY TIL HØJE HUSE

Både de enkelte bygninger og den samlede bebyggelsesstruktur har afgørende betydning for byens funktion og for byoplevelsen. Det er bygningerne, der definerer gaderum og pladser, samtidig med at de fortæller om, hvad der sker bag facaden.

Udviklingsprincippet om Bygninger for byen understøtter visionen om det attraktive, levende og aktive midtby for både bosætning og handel.

Udviklingsprincip 4

- Ethvert byggeprojekt skal spille positivt ind i udviklingen af Ikast midtby. Det gælder både byggeriets skala, funktion og bygningstype.
- Der skal være opmærksomhed på sammenhængen til den eksisterende bebyggelse og imellem de enkelte nybyggerier.
- Byggeprojekter skal forholde sig til det konkrete sted, den eksisterende bebyggelse, naboerne, grundens beskaffenhed og rolle i byen.
- Midtbyens arkitektoniske interessepunkter spiller en særlig rolle i bybilledet og skal derfor være genstand for en særlig behandling.

UDFORDRINGER OG MULIGHEDER

Storskalaarkitektur og stationsbyhuse

Ser man på Ikast midtby under et, tegner bebyggelsesstrukturen et overordnet billede af en storskala-arkitektur syd for Vestergade-Østergade og bebyggelser i den mindre skala nord for. Den sydlige del af midtbyen er således kendetegnet ved

store, fritstående bygningsvolumener; rådhuset, kirken, hotellet og Føtex.

Den øvrige midtby kendetegnes i dag af traditionel stationsbybebyggelse i 1½- 2 etager. Men også i boligområdet øst for Strøgcentret er der nybyggeri, der ligger i den store skala, og i bybilledet opfattes som "højhuse" eller "høje huse". Flere lignende byggeprojekter er på vej andre steder i Ikast midtby.

Bygninger kan ved deres udformning virke indbydende eller afvisende, og deres placering kan enten tilsammen danne ramme om attraktive byrum eller som enkeltstående bygninger markere sig i rummet. Det er nogle af de forhold, der skal vurderes i de konkrete byggeprojekter.

Kontrast og sammenhæng

De nye byggerier er alt overvejende boligbyggerier, og de har på mange måder givet midtbyen et arkitektonisk løft. Bygningshøjder på 4-5 etager og mere giver et mere bymæssigt udtryk end den ældre lave bebyggelse. Visse steder er kontrasten mellem de nye boligbebyggelser og de oprindelige huse dog så stor, at resultatet bliver et fremmed og uharmonisk indtryk i forhold til den øvrige midtby.

Byfortætning er et ofte brugt greb og et selvstændigt mål i bestræbelserne på at opnå arealbesparelser og intensitet i bylivet. Der er dog en hårfin balance imellem på den ene side fortætning med nybyggeri og på den anden side dækning af nybyggeriets behov for parkeringsarealer, kvalitetsfyldte opholdsarealer og lys.

Flere af de ældste enfamiliehuse fra begyndelsen af 1900-tallet trænger til renovering, men generelt er bygningerne og vedligeholdelsesstandarder i de forskellige dele af midtbyen god. Nogle af Strøgcentrets bygninger er efterhånden i dårlig stand, og ombygninger og renoveringer kunne evt. kombineres med en forhøjelse af randbebyggelsen med en eller flere etager. Det ville være en enkel måde at

Nyere etageboliger ved Smallegade/Thorsgade

Nyere etageboliger ved Strøget

Nyere etageboliger ved Nygade

Nyere etageboliger ved Strøget

opnå en fortætning fx med kollegie- eller ungdomsboliger, der ville tilføre liv også udenfor butikernes åbningstid.

I Ikast midtby finder man kun enkelte synlige spor af den tidligste industriby. Tekstilindustrien er i mange tilfælde startet op i bag- og sidebygninger i midtbyen. Her har de udviklet sig, indtil de er blevet så store, at de har måttet flytte ud i de nye erhvervsområder i byens udkant. I dag er der ikke mange af de oprindelig industribygninger tilbage, og kun få af dem, bl.a. Mikkelsens Trikotagefabrik på Strøget og en enkelt bygning i Smallegade, markerer sig i bybilledet.

Det er vanskeligt at identificere særlige arkitektoniske træk eller en lokal byggeskik, der kan være bærende for den videre byudvikling i Ikast midtby. Den store byggeaktivitet, der finder sted i disse år, giver imidlertid mulighed for at forme en ny midtby med et bymiljø, der opfylder ambitionerne om et inspirerende og levende handelscenter og attraktive boligområder.

Arkitektoniske interessepunkter

Der er steder i midtbyen, der har særlig betydning for den arkitektoniske oplevelse af bebyggelsen og bymiljøet. Det er fx indkørsler, der markerer sig som "porte" til Strøgcentret eller midtbyen i det hele taget. Det kan også være bygninger eller torvedannelser, der ligger centralt på en plads eller for enden af et langt kig. Disse steder og bygninger skal behandles som arkitektoniske interessepunkter.

Markante enkeltbygninger udgør pejlemærker, som man kan orientere sig efter i byen. Fx er Kedelhuset en arkitektonisk gevinst for området. Som en af få bygninger i midtbyen rummer den en fortælling om byens historie. Også de høje punkthuse udgør pejlemærker, og denne effekt kan bruges til at markere fx ankomsten til byen eller centrale steder og knudepunkter.

FORSLAG TIL INITIATIVER, PLANER OG PROJEKTER

På kortene overfor og på de øvrige sider

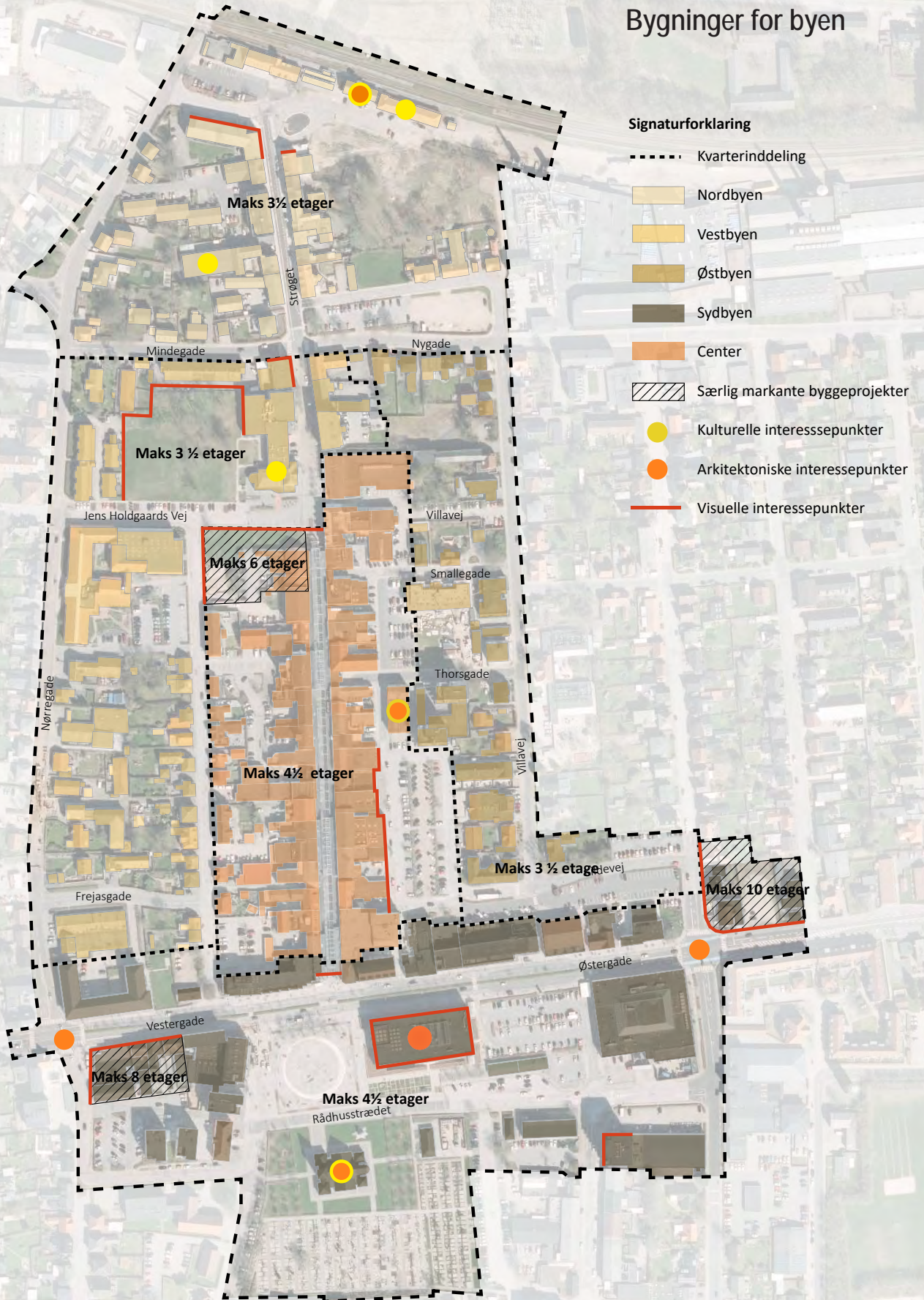
- udpeges midtbyens arkitektoniske interessepunkter og det angives, hvordan de bør markere sig i bybilledet.
- udpeges og beskrives midtbyens forskellige bydele og kvarterer.
- fastlægges de overordnede rammer for bygningshøjder og-volumener.
- opstilles principper for bygningers udformning og samspil med omgivelserne.

Udpeg nye byggemuligheder

- Lad kommune- og lokalplanlægningen åbne mulighed for opførelse af en bygning i 8 etager på hjørnet af Vestergade og Rådhusstræde som pendant til det planlagte højhus på hjørnet af Østergade og Kildevej.
- Lad kommune- og lokalplanlægningen åbne mulighed for opførelse af en bygning i 6 etager på Jens Holdgårdsvej til markering af Strøgcentrets nordlige indgang.
- Fastlæg de endelige rammer for bebyggelse, herunder højde og etageantal, i kommuneplanrammerne.

Kedelhuset ved Sieferts Plads

Bygninger for byen

Rum for ophold

BYLIV MELLEM HUSENE

Der er pres på byens rum, når der både skal være torve og pladser, der kan lægge ramme til de store festdage, trygge opholdsarealer til midtbyens beboere, attraktive cafémiljøer til kunderne og parkering til alle.

Det er nødvendigt at prioritere imellem målgrupperne eller finde nye løsninger. Udviklingsprincippet om Rum til ophold adresserer især visionen om midtbyens rum og den grønne midtby.

Udviklingsprincip 5

- Opholdsarealer i form af attraktive, værdiskabende byrum tæt på butikker og andre besøgs-mål og rolige, trygge opholdsarealer i tilknytning til de mange nye boliger skal prioriteres på lige fod med parkeringspladser.
- Der skal være fokus på facadernes betydning for byrummets kvalitet på samme måde, som der er fokus på belægninger, beplantninger og inventar.
- Der skal være mere grønt i midtbyen, både i den lille skala, i det nære miljø og i form af byparker og større sammenhængende grønne områder.

UDFORDRINGER OG MULIGHEDER

Byrummenes stemning og udformning

Det er navnligt i de offentlige, fælles byrum; i gader, på torve og parkeringspladser, man mærker byens stemning. Bylivet udspilles i ligeså høj grad imellem husene som inde i de enkelte butikker, caféer m.m. Noget af det, der har betydning for oplevelsen er byrummets størrelse og afgrænsning. Et stort og diffust byrum føles mindre behageligt for ophold

end et mindre og mere intimt med vægge, der giver læ og rygstøtte. Mange af midtbyens uderum, fx Torvet og Siefert's Plads, er store og uden klare afgrænsninger, selvom de er velfungerende til forskellige formål. Nyindretning med opdeling i mindre byrum og indpasning af inventar, der støtter funktionen som opholdsrum kan tilføre midtbyen yderligere kvalitet.

For byens flow har det betydning, om de enkelte byrum indgår i et samlet forløb af forbindelser gennem midtbyen. Der ligger et potentiale i at forbinde de enkelte byrum og derved skabe en større byoplevelse. Fx er Jens Holdgaards Vej ved Bakkehuset et byrum med belægning og udstyr af høj kvalitet. En bearbejdning af arealet, så det kan udgøre en egentlig forbindelse mellem Strøgcentret og byparken ved Bakkehuset vil styrke byens flow.

Midtbyens private grønne arealer er under forandring, efterhånden som fortætningen sætter sit præg på lokalet. Størstedelen af de offentlige byrum i midtbyen udgøres i dag af færdselsarealer og parkeringspladser. Der er kun få opholdsarealer og grønne områder, og de fleste af de grønne arealer i midtbyen udgøres af private haver. Desuden bruges de offentlige eller fælles grønne arealer tilsyneladende kun lidt. Der er et åbenlyst potentiale for mere aktivitet og ophold på disse arealer.

Afstanden til grønne områder udenfor midtbyen er dog ikke stor, og der ligger oplagte muligheder for at øge den grønne oplevelse ved at forbedre forbindelserne dertil.

Bænke, plantekummer, legeredskaber og cykelstativer er alt sammen med til at få byrummet til at fungere, og det er vigtigt, at byinventar og møblering forholder sig til den aktuelle anvendelse og målgruppe.

Træer i byrummet bidrager til intimitet og forskønning som fx ved Bakkehuset. Også de store plantekummer i Strøgcentret yder et positivt bidrag til

Skaterbane ved Lille Torv i Stationskvarteret

Torvet

Grønt rum ved Thorsgade

Byparken ved Bakkehuset

miljøet.

Strøgcentret og Torvet

Strøgcentret er uden tvivl byens vigtigste offentlige rum. Det er en markør for Ikast midtby som handelscentrum. Muligheden for at styrke byliv og handel ligger bl.a. i at øge Strøgcentrets synlighed især fra Torvet, men også fra Sieferters Plads. En bearbejdning og fornyelse af Strøgcentrets indretning med vægt på aktivitet og identitet samt brug af lys og lyd vil øge attraktiviteten.

Ved at tilføre markant mere grønt og omdanne rummet til et egentligt orangeri vil det kunne igangsætte en revitalisering af Strøgcentret. Samtidig vil flere af de små baggårde og nicher, der ligger

i tilknytning til centrets randbebyggelse, kunne indrettes til ophold og evt. udeservering.

Torvet er flot og præsentabelt som "byens foyer". Det udgør en enestående mulighed for at afholde store arrangementer. Det vil være muligt at tilvejebringe en mere fleksibel indretning og derved gøre pladsen mere intim og indbydende til events i mindre skala og til mere dagligt brug.

FORSLAG TIL INITIATIVER, PLANER OG PROJEKTER

Strøgcentret

- Nyindret Strøgcentret efter en samlet plan.
- Opdel Strøgcentret i delstrækninger med hver sin karakter.
- Omdan en del af gaden til "orangeri" eller "væksthus".
- Marker de fire porte; Nørreport mod Jens Holdgaards Vej, Østerport mod Sieferters Plads, Sønderport mod Torvet og Vesterport mod Grønnegade.
- Brug lys og lyd aktivt til understøttelse af miljøet og stemningen i Strøgcentret.

Byporte

- Gennemfør en arkitektonisk bearbejdning af Strøgcentrets fire porte; der dels markerer portene som synlige og nyskabende og dels prioriterer. Sønderport som den absolut primære.
- Udskriv en arkitekt- eller kunstkonkurrence om udformning af en stærk visuel forbindelse mellem Strøgcentret og Torvet.

Torvet

- Nyindret Torvet ved at skabe intime, mindre "rum i rummet" i første omgang midlertidigt ved hjælp af flytbare grønne plantekummer og "minivæksthuse" / "-orangerier".

Smårum

- Udpeg og indret to-tre små byrum i tilknytning til Strøgcentret til opholdsarealer med siddemulighed og grønt miljø.

Byparken

- Nyindret parken ved Bakkehuset på en måde, der understøtter brugen som grønt "hverdagsrum", herunder legeplads.

Grønne elementer

- På kortet på modstående side udpeges bygninger og pladser, hvor grønne vægge kan støtte bymiljøet.
- Anlæg en taghave over en del af parkeringspladsen på Sieferters Plads.
- Sæt et grønt bymøbel i produktion og brug det som midlertidigt byrumsinventar, fx som "minivæksthuse" eller "-orangerier" på Torvet.

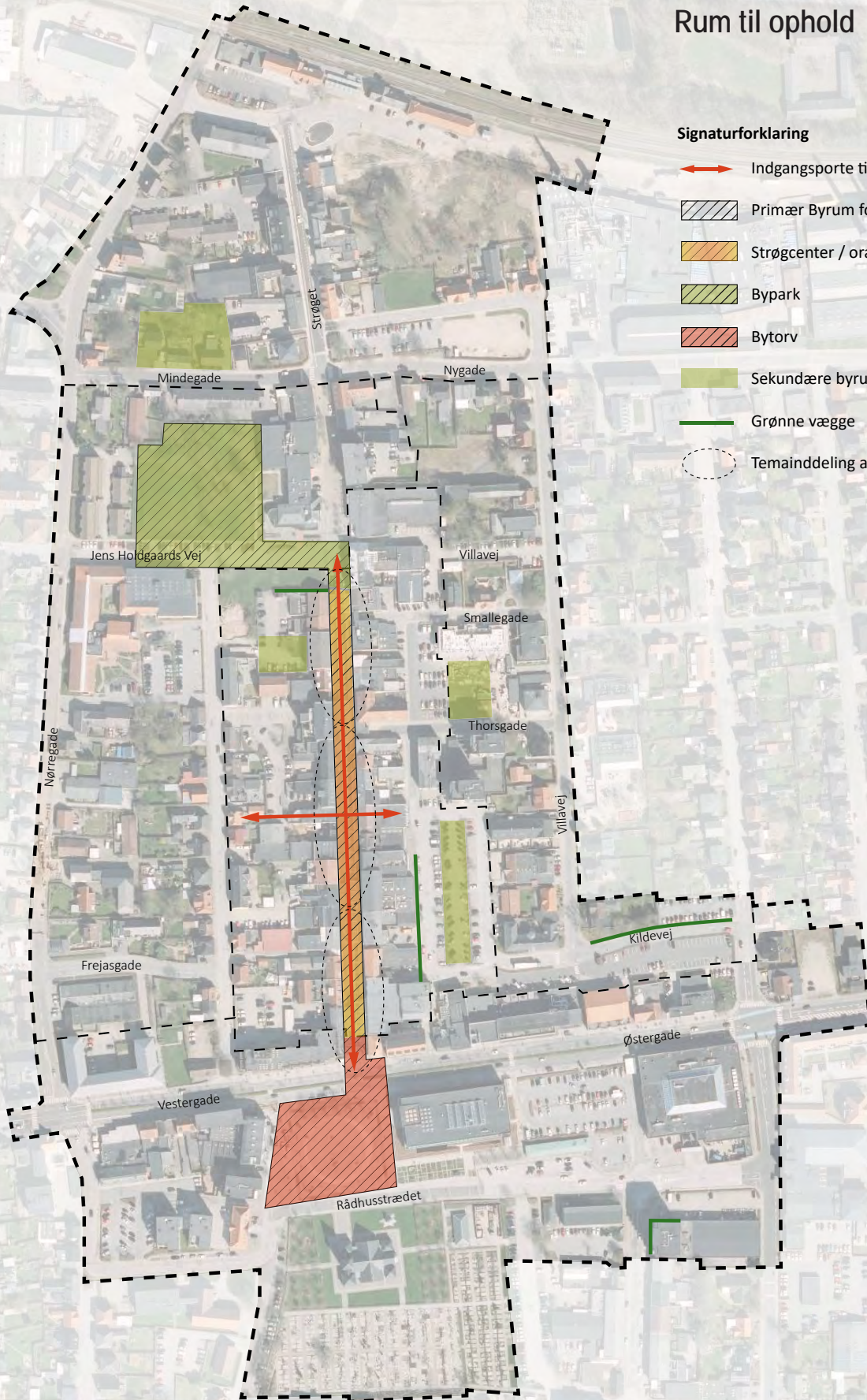
Bolignære opholdsarealer

- Etabler veldimensionerede og velindrettede opholdsarealer i forbindelse med nyt boligbyggeri.
- Indret opholdsarealer i nærheden af de nyere etageboligbebyggelser i midtbyen; fx i form af en tagterrasse over en del af Sieferters Plads' parkeringsareal.

Rum til ophold

Signaturforklaring

- Indgangsporte til Strøgcenteret
- Primær Byrum for ophold
- Strøgcenter / orangeri
- Bypark
- Bytorv
- Sekundære byrum for ophold
- Grønne vægge
- Temainddeling af Strøgcenteret

Tilgængelighed for enhver

TILGÆNGELIGHED STILLER KRAV TIL BYENS INDRETNING

Tilgængelighed til Ikast midtby handler om, hvordan man kan komme ind til midtbyen og dens forskellige funktioner. Det er vigtigt, at man kan orientere sig, at det er let at komme ind og komme rundt.

Forskellige trafikarter stiller forskellige og store krav til byens indretning. Interesserne skal afvejes, når visionen om den tilgængelige midtby skal imødekommes.

Udviklingsprincip 6

- Det skal være enkelt og ukompliceret at komme ind til Ikast midtby, ligesom det skal være problemfrit for både bilister, cyklister og fodgængere i alle aldre at komme rundt i midtbyen.
- Det skal være let at parkere.
- Fodgængerforbindelser skal byde på oplevelser og inspirere til bevægelse.
- Udformningen af veje og stiforbindelser skal tage højde for fremtidens transportformer.

UDFORDRINGER OG MULIGHEDER

Tilgængelighed og trafiksikkerhed

Ikast er en ny by og har ikke middelalderbyens krogede gadeforløb. Vejstrukturen er formet af den lige øst-vestforbindelse på tværs af Jylland, af jernbanen og byens lange, lige strøggade. Den dag i dag forbinder Strøget de to parallelle trafikårer. De boligveje, der siden kom til, fortsætter mønstret med de vinkelrette gader.

I takt med den stigende bilisme har bestræbelserne i Ikast som i andre byer gået på at aflaste midtbyens gader ved at lede biltrafikken udenom og dæmpe den del, der kører igennem byen. I Ikast ses det i den flot renoverede Østergade-Vestergade, der har fået et smukt og bymæssigt udtryk, samtidig med at en stor del af den gennemkørende trafik er flyttet ud på Herning-motorvejen. Fokus ligger nu på trafiksikkerhed og på tilgængelighed for dem, der har ærinde i midtbyen.

Selvom der er mange markerede overgange, opfattes Østergade-Vestergade med dens bredde og trafiktæthed af mange stadig som en barriere for de fodgængere, der vil fra den ene del af midtbyen til den anden. Hvis barriereeffekten skal begrænses yderligere, ligger muligheden snarere i en visuel behandling af overgangen mellem Strøgcentret og Torvet end i nye trafiktekniske løsninger.

Parkering fylder i byrummet

Parkeringspladser er afgørende for tilgængeligheden til midtbyen, og der er konkurrence om de ubebyggede arealer. En enkel og overskuelig visning af parkeringsmulighederne i midtbyen, vil give en bedre oplevelse for bilisterne. Men det er en stadig udfordring, at behovet for flere parkeringspladser stiger med fortætning og øget aktivitet. Nye løsninger som fx gadeparkering i forbindelse med ensretning, eller parkering på dæk eller under terræn kan overvejes.

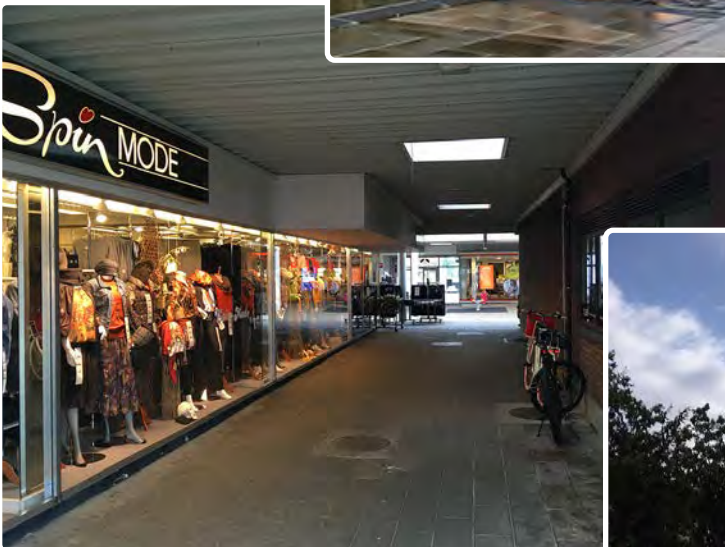
Nye transportformer

Nye transportformer stiller nye krav til tilgængelighed og byfaciliteter. Ladestandere til el-biler er én ting, men nye én-personers køretøjer såsom løbehjul og skateboards vil påvirke bybilledet på en måde, vi endnu ikke kender.

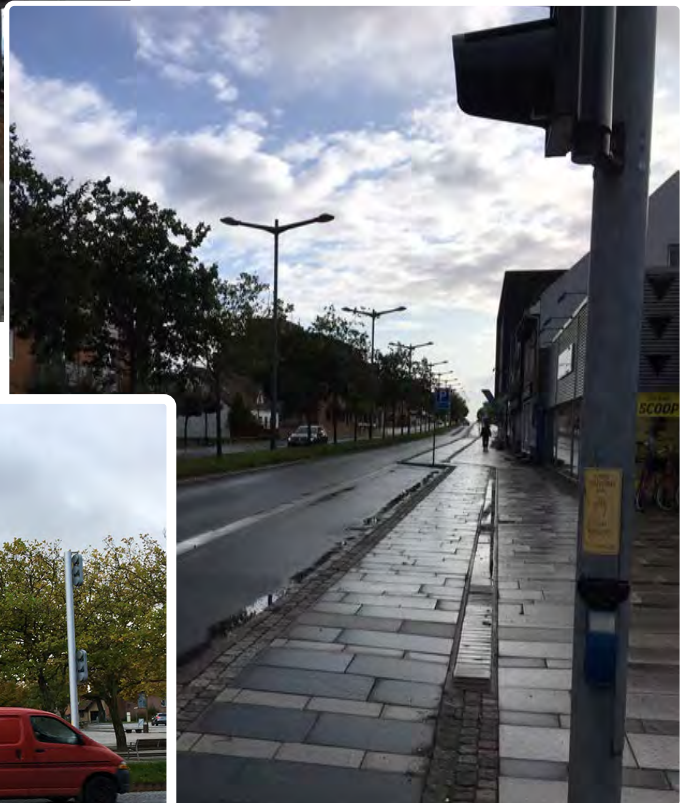
Stadig større varevogne, der bringer internet-købte varer næsten helt ud til kunderne i stedet for til

Indgangsparti til Strøgcentret

Passage / indgang til Strøgcentret

Kig ned af Vestergade

Overgang fra Strøgcentret til Torvet

butikkerne stiller krav om manøvreplads, som den tætte midtby kun vanskeligt kan imødekomme.

Børn og ældre

En oplagt mulighed for at øge tilgængeligheden for mange vil være en bearbejdning og markering af stiforbindelser for børn og ældre til – og igen – midtbyen fra det øvrige lkast. Det kan fx være i form af markerede løbe- eller cykelruter, der indrettes med henblik på motion og bevægelse. Det kan også være oplevelsesstier med blomstrende træer og buske, der kan byde på oplevelser for børn og ældre. Det vil gøre det muligt og attraktivt for flere at besøge og opholde sig i midtbyen.

FORSLAG TIL INITIATIVER, PLANER OG PROJEKTER

Cirkulationsring

- På kortet på modstående side udpeges en enkel og logisk cirkulationsring gennem midtbyens gader.
- Et gadegennembrud i den østlige ende af Jens Holdgaards Vej vil skabe forbindelse til Smallegade og Sieferters Plads.
- Understøt cirkulationsringen med en tydelig skiltning.

Parkeringsplan

Lav en plan for parkeringsforsyningen i midtbyen, der

- udpeger og beskriver midtbyens forskellige parkeringspladser
- fastlægger normer for parkeringsdækningen for de enkelte byfunktioner
- opstiller principper for parkeringsarealernes udformning og indretning.

Parkeringskapaciteten

- Udvid parkeringskapaciteten ved at etablere et parkeringshus fx i forbindelse med en ny bebyggelse ved Strøgcentrets nordlige indgang.
- Suppler evt. med skråparkering på Jens Holdgaards Vej og den nordlige ende af Strøget, ved biografen.

Vestergade – Østergade

- Udskriv en kunst-/arkitekturkonkurrence om udformning af en visuel overgang mellem Strøgcentret og Torvet, "en bue af lys" el.a.
- Bearbejd fodgængerovergangen imellem de to byrum, med fortrinsret for fodgængerne.

Forbindelser

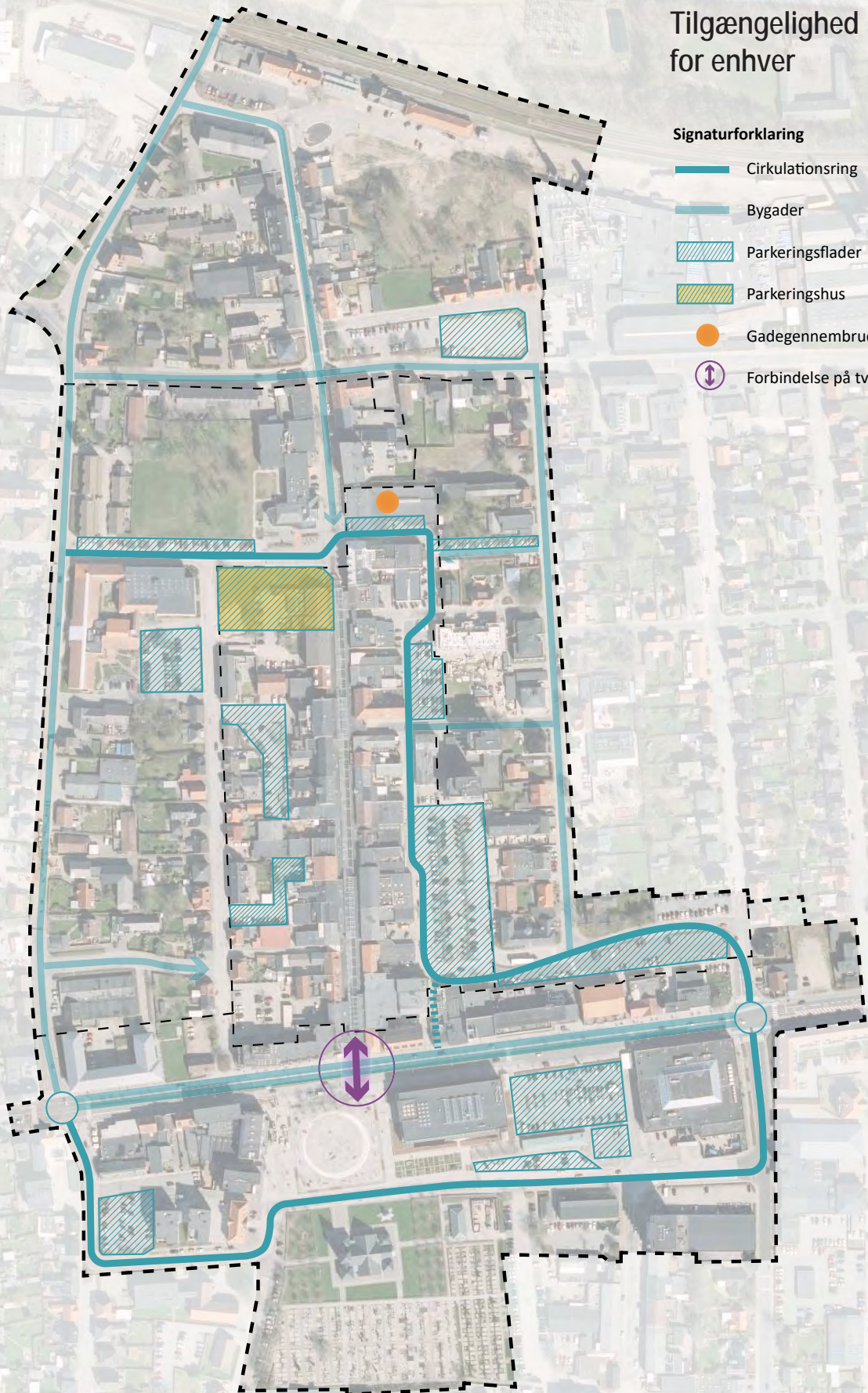
- Marker stiforbindelser og cykelruter fra boligområder, idrætsanlæg og større besøgsmaal udenfor midtbyen
- Lav særlig udformning målrettet fx løbere, mountain-bikere og blomsterelskere
- Anlæg en ny, sjov stiforbindelse til idrætshøjskolen, så de unge får lyst til at komme ind til midtbyen
- Skilt ruter med oplysninger om navn, længder osv.

Det nordlige indgangsparti til Strøgcentret

Tilgængelighed for enhver

Signaturforklaring

- Cirkulationsring
- Bygader
- Parkeringsflader
- Parkeringshus
- Gadegennembrud
- Forbindelse på tværs

Kort og langt sigt

DET LANGE PERSPEKTIV - OG DET KORTE

Visionen for Ikast midtby realiseres ikke fra den ene dag til den anden. Det kræver et langt sejt træk at få udviklingsspiralen drejet i den rigtige retning. Samtidig er det afgørende, at der hele tiden er synlige tegn på, at der sker noget, at midtbyen netop er så levende og attraktiv, som det kommer til udtryk i den fælles vision. Derfor skal princippet være, at der på én gang arbejdes kort- og langsigtet.

Udviklingsprincip 7

- Udviklingsprincipperne for Ikast midtby skal være retningsgivende for de enkelte projekter og initiativer, private såvel som offentlige, og for den løbende kommune- og lokalplanlægning.
- Midlertidighed og forsøg skal bruges som strategisk værktøj i udviklingen af Ikast midtby. Det skal være muligt at prøve nye tiltag af, før der investeres i permanente anlæg. Udover at forsøg og prøvetiltag hurtigt kan give en selvstændig oplevelse som kortvarig begivenhed, baner de vejen for mere langsigtede investeringer og en ønsket udvikling.

UDFORDRINGER OG MULIGHEDER

Planlægning og prioritering

Som regel kræver det et langt tilløb at foretage større ændringer i det fysiske miljø i det offentlige rum. Det er dyrt at bygge og dyrt at indrette byens friarealer med belægning, beplantning og nyt inventar, og de kommunale anlægsprojekter er

løbende i indbyrdes konkurrence om Byrådets prioritering. Ofte må tingene finansieres over flere år.

Dertil kommer at bygge- og anlægsprojekter i midtbyen næsten altid er genstand for stor bevågenhed blandt borgere og brugere. Projekterne berører mange mennesker, ikke mindst i en ofte lang anlægsperiode.

Det er nogle af de forhold, der gør, at forsigtigheden somme tider hæmmer dynamikken og virkestrangen. Men nye tiltag, overraskende indtryk og oplevelser i byrummet er noget af det, der gør det inspirerende at færdes i midtbyen.

Midlertidighed og forsøg

Det ligger i tiden, at man engagerer sig ad hoc, i enkeltprojekter og events. Et løbbe arrangement en lørdag samler i dag flere deltagere end en fast foreningsaften. Pop-up butikker ses stadig oftere træde i stedet for langtidsleje med dyrt butiksinventar. Midlertidighed er blevet et fast begreb i byudviklingen.

Der er med andre ord behov for at arbejde med flere perspektiver på vejen frem mod den levende og attraktive midtby; der skal på en gang arbejdes kortsigtet og tænkes langsigtet.

Det korte sigt er aktuelt, når der skal træffes hurtige beslutninger og findes midlertidige løsninger, som trækker i den rigtige retning, og som på langt sigt med en vis sandsynlighed vil vise sig at være rigtige.

Det lange sigt skal i brug, når der skal træffes grundlæggende og vidtrækkende beslutninger, ofte på baggrund af en længerevarende politisk proces og dialog med borgere og brugere.

Det lange sigt skal også være med, når det i den kommunale sagsbehandling skal vurderes, om et konkret projekt vil være fremmende eller hæmmende for de overordnede mål for Ikast midtby.

FORSLAG TIL INITIATIVER, PLANER OG PROJEKTER

Midlertidige funktioner

- Etabler et beredskab af midlertidige funktioner som fx indendørs legeplads, lektiecafé, sprogskole, ældrecafé eller kunstværksteder, der hurtigt kan etableres som pop-up funktioner i tomme butikslokaler for at få mere aktivitet og liv i midtbyen.

Forsøg og prøveperioder

- Lav forsøg med nyindretning af først og fremmest Torvet og dernæst nogle af midtbyens øvrige opholdsrum.

- Afprøv nye tiltag i en prøveperiode og inddrag borgere og brugere i evalueringen.

Faste og fleksible rammer

- Tilret kommuneplanens rammebestemmelser, så de klart og tydeligt støtter udviklingsprincipperne for Ikast midtby.

Omdannelse til grønt rum

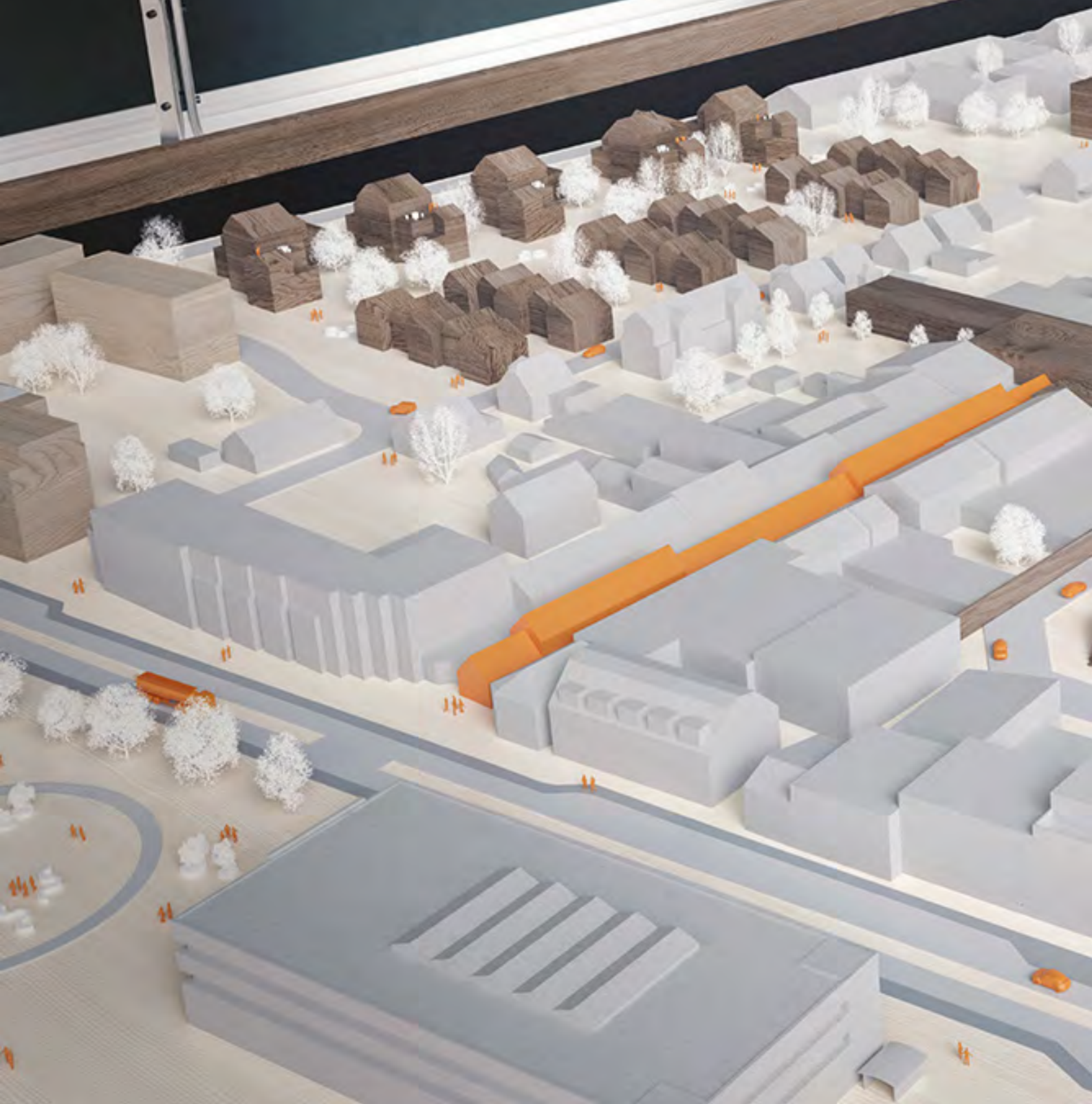

Strandhåndbold på Torvet i Herning

Mobilt rumskabende møbel

Forslag til planer og projekter

"Der er brug for nye samarbejder mellem kommune, detailhandel, kunstinstitutioner og foreninger i byen for at skabe en bymidte, som fortsat er attraktiv."

Marianne Levinsen, forskningschef og foredragsholder i Fremforsk, Center for Fremtidsforskning

Én midtby, fem bykvarterer

Ikast midtby skal være midtby for hele byen, og hovedsigtet med udviklingsprincipperne og de tilhørende forslag til planer, projekter og initiativer er at skabe variation og funktionstæthed, intensitet, stemning og rammer for oplevelser, der gør midtbyen attraktiv for brugerne, både besøgende og beboere.

Midtbyens fem kvarterer har hver sin karakter og rummer en forskellighed, der skal fremhæves. Boligkvarterne skal udvikles med fokus på kvalitet, hygge, tryghed og gode uderum.

Grønnegårdskvarteret (2) skal udvikles som et nyt familieboligområde, og nye ungdoms- og kollegieboliger kan integreres i en ny bebyggelse ved Jens Holdgaards vej i tilknytning til Strøgcentret.

Elværkskvarteret (3) øst for Strøgcentret er ved at være fuldt udbygget med nye etageboliger. Her skal kvaliteten som boligområde understøttes gennem en bearbejdning af de omgivende byrum.

Strøgcentret (4) skal fortsat være byens handels- og oplevelsescentrum nummer ét. Men også de centrale dele af Vestergade – Østergade indgår i centerområdet og skal forbeholdes butikker og andre besøgsorienterede funktioner.

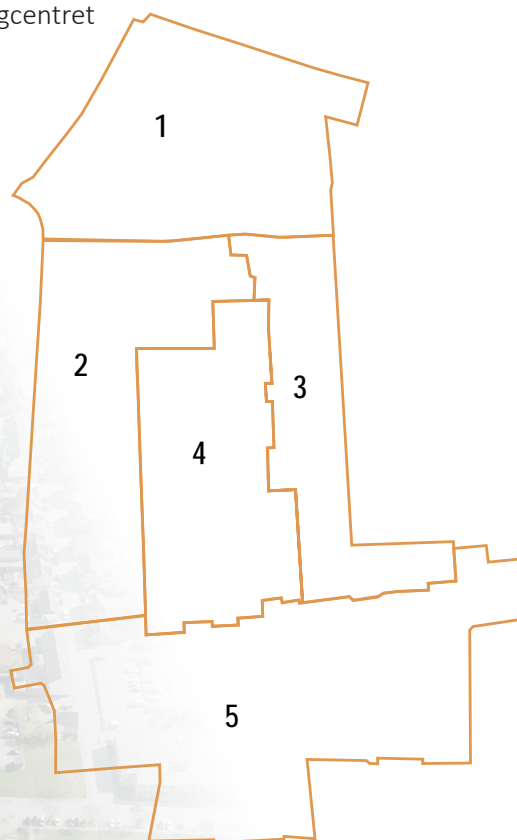
Rådhuskvarteret (5) adskiller sig både funktionelt og arkitektonisk fra den øvrige midtby. Her er der store bygningsvolumener i form af offentlige og halvoffentlige bygninger og store, åbne byrum, der tegner billedet.

I den modsatte ende, i midtbyens nordlige del, ligger **Stationskvarteret (1)** med en kombination af ældre renoverede ejendomme og nye boligprojek-

ter og med tiltag på den kulturelle front, der kan tilføre kvarteret sin egen identitet.

I forslaget ledes biltrafikken til midtbyen ad en cirkulationsring, der giver adgang til de forskellige parkeringspladser. Cirkulationsringen angives ved skiltning og forløber overvejende i det eksisterende gadenet. Den vil på sigt kunne optimeres ved et gadegennembrud mellem Villavej og Jens Holdgaards Vej.

1. Stationskvarteret
2. Grønnegårdskvarteret
3. Elværkskvarteret
4. Rådhuskvarteret
5. Strøgcentret

Ikast Station

Grøn område

Grøn område

Mindegade

Nygade

Nye boliger

Nye boliger

Bypark

Nye boliger

"shared space"

Bibliotek

p-hus

Ungdomsboliger

Smallegade

Nørregade

Grøn kile

Rækkehuse

Multisal

Thorsgade

Vilavej

Strøget Ny indgang

Grøn væg

Sieferts Plads

nærrekreativ omr.

Kildevej

Nyt boligområde

Elageboliger

Cirkulationsring

Markering af forbindelse på tværs

Østergade

Ny indgang til p-plads Føtex

Cirkulationsring

Vestergade

Nye boliger

Hotel Medi

Torvet

Ikast-Brande

Rådhus

Rådhusstrædet

Ikast Kirke

Begrønning af facade

SYDBYEN

Rådhuskvarteret

Rådhuskvarteret

I det følgende gennemgås forslaget kvarter for kvarter. I fem afsnit vises, hvordan forslag og anbefalinger kommer til udtryk lokalt rundt om i I kast midtby.

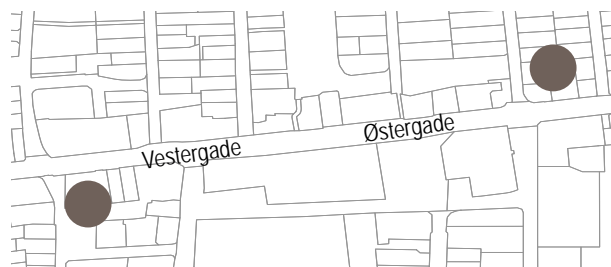
Rådhuskvarteret syd for Vestergade – Østergade adskiller sig både funktionelt og arkitektonisk fra de øvrige kvarterer. Kirken, rådhuset, Føtex og hotel Medi er midtbyens største enkeltbygninger og er beliggende rundt omkring midtbyens største og flotteste byrum, Torvet.

Torvet markerer sig stærkt ved sin belægning og sin formmæssige ide. Det enkle udtryk gør samtidig Torvet robust i forhold til at variere indretningen med forskellige midlertidige installationer. Det kan fx være i form af grønne elementer, der viderefører Strøgcentrets orangeri- eller væksthustema som "rum i rummet".

Den store skala føres i forslaget videre ved at åbne mulighed for opførelse af et nyt 8 etagers højhus på hjørnet af Rådhusstræde og Vestergade som en pendant til den planlagte 10 etagers bygning

på Østergade. Det nye højhus vil samtidig kunne markere ankomsten til midtbyen fra vest. Forbindelsen fra Torvet mod nord til Strøgcentret kræver en helt særlig behandling. Trafikalt er fodgængerkrydsningen sikkerhedsmæssigt i orden, men den visuelle forbindelse vil med den rette kunstneriske tilgang kunne tilføre dette helt centrale punkt noget særligt.

En forbedring for biltrafikken vil det være at åbne en ny indkørsel til Føtex' parkeringsplads med højresving fra vest. Ligeledes vil en markering af passagen på dette sted fra Østergade og videre til Siefert's Plads forbedre forbindelsen for fodgængere.

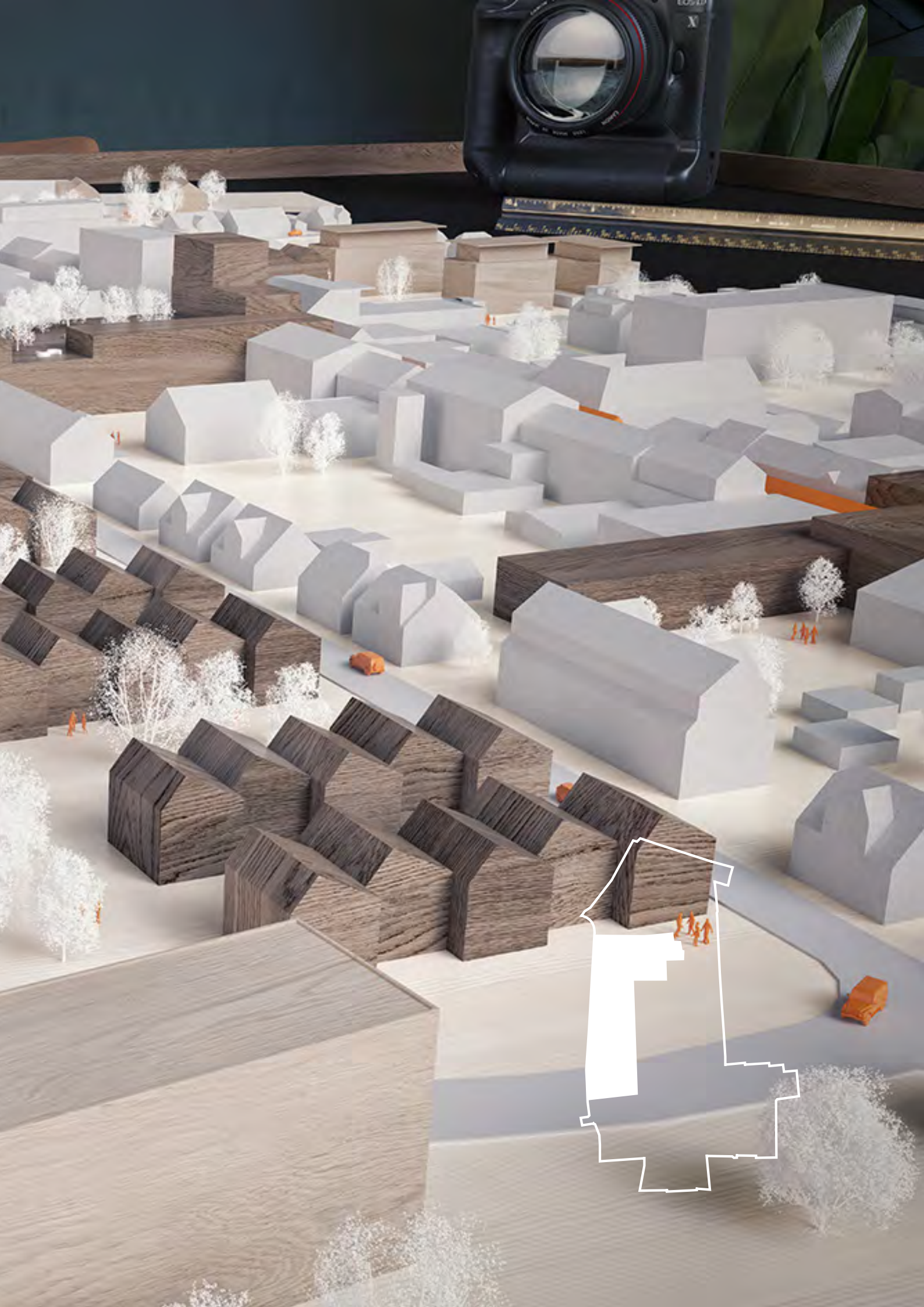

VESTBYEN

Grønnegårdskvarteret

VESTBYEN

Grønnegårdskvarteret

Området mellem Grønnegade og Nørregade kan udvikles som midtbyens nye, grønne boligområde.

Bebyggelsen ved Frejasgade har allerede med sin karrestruktur introduceret en karakter, der med et gennemgående grønt strøg kan fortsættes gennem det nye boligområde, videre gennem Byparken og helt ned til Stationskvarterets boliger.

Den åbne, grønne karakter vil være attraktiv for børnefamilier. Bebyggelsesformen tænkes bygget op omkring 2½ etages rækkehuse mod Grønnegade i øst og 3½ etages etageboliger langs Nørregade i vest. Rækkehusformen lægger op til en opdeling af friarealerne i private og halvoffentlige zoner, mens etageboligbebyggelsen i højere grad disponeres med fælles friarealer.

Kvarteret består af et stort antal enkeltejendomme, hvilket vanskeliggør en samlet realisering. Den konkrete etapedeling vil afhænge af den rækkefølge, hvori ejendommene kommer i spil.

BYPARKEN

Stationskvarteret

BYPARKEN

Stationskvarteret

På det ubebyggede areal ved Jens Holdgaards Vej overfor Bakkehuset åbnes mulighed for opførelse af en bygning i seks etager indeholdende bibliotek, parkering og ungdoms- eller kollegieboliger. Bygningskroppen åbner sig op i en trappe, der forbinder en taghave på øverste etage med Byparken.

På dette sted vil biblioteket generere liv og trafik til Strøgcenteret og indgå i en synergi ikke alene med Bakkehuset og biografen, men også med nye funktioner i Strøgcentret som fx lektiecafé, mødelokaler og multihus og nye butikker.

Grunden med det nuværende bibliotek kan indgå i det nye sammenhængende boligbånd gennem Grønnegårdskvarteret til Stationskvarteret. Byparken nyindrettes som en multipark, der kan inspirere til leg og bevægelse for alle aldersgrupper. Den tætte kontakt til Bakkehuset gør det nærliggende også at indtænke kulturorienterede funktioner og events.

Bebyggelsen omkring Byparken tænkes gradvist renoveret og erstattet af ny boligbebyggelse i 3-3½ etage.

Jens Holdgaards Vej vil fortsat spille en central rolle i midtbyens trafikafvikling og indgå i den markerede cirkulationsring. Derfor vil den på strækningen mellem Strøgcentret og Nørregade skulle udformes som "shared space", et byrum der deles mellem de forskellige trafikarter.

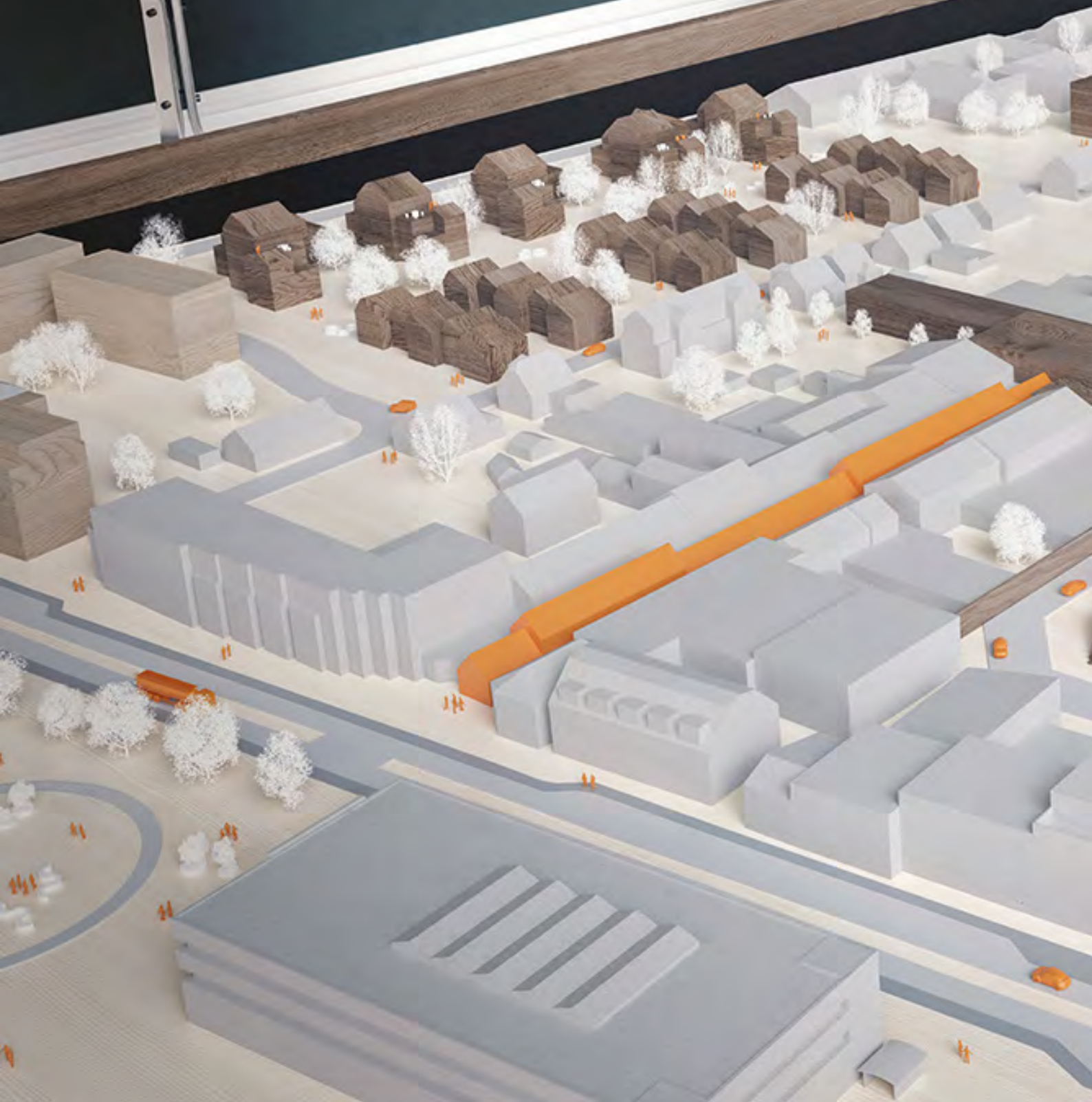
Boliger		Boliger
Boliger	Taghave	Boliger
	Parkeringsdæk	Boliger
	Parkeringsdæk	Boliger
	Bibliotek	Boliger

ØSTBYEN

Elværkskvarteret

Elværkskvarteret

Kedelhuset er en af de mest markante og historie-bærende bygninger i denne del af midtbyen. I forbindelse med en særlig bearbejdning af parkeringspladsen på Siefert's Plads kan den tilføje området en ny kvalitet, også som byrum. Over den nordlige del af parkeringspladsen foreslås etableret en "tag-have", der kan fungere som en ny og anderledes form for opholdsareal for kvarterets beboere.

Det grønne areal ved Thorsgade indrettes med rum- og lægivende beplantning og vil derved blive yderligere et rekreativt tilbud til beboerne.

Der er forskellige muligheder for at etablere grønne vægge og i det hele taget arbejde hen imod grønnere byrum. Grønne rumdelere, skærme og espalier opsat på mure er nogle af dem. Strøgcentrets facade mod Siefert's Plads og afgrænsningen af parkeringspladsen mellem Villavej og Kildevej vil understrege midtbyens grønne karakter.

Den foreslåede cirkulationsring, der skal vise vej til- og synliggøre midtbyens parkeringspladser, forløber igennem Elværkskvarteret for at komme så tæt på centerfunktionerne som muligt. På sigt vil den via et gadegennembrud til Jens Holdgaards Vej kunne få et enklere og mere direkte forløb end den midlertidige løsning ad Smallegade-Villavej-Nygade.

MIDTBYEN

Strøgcentret

MIDTBYEN

Strøgcentret

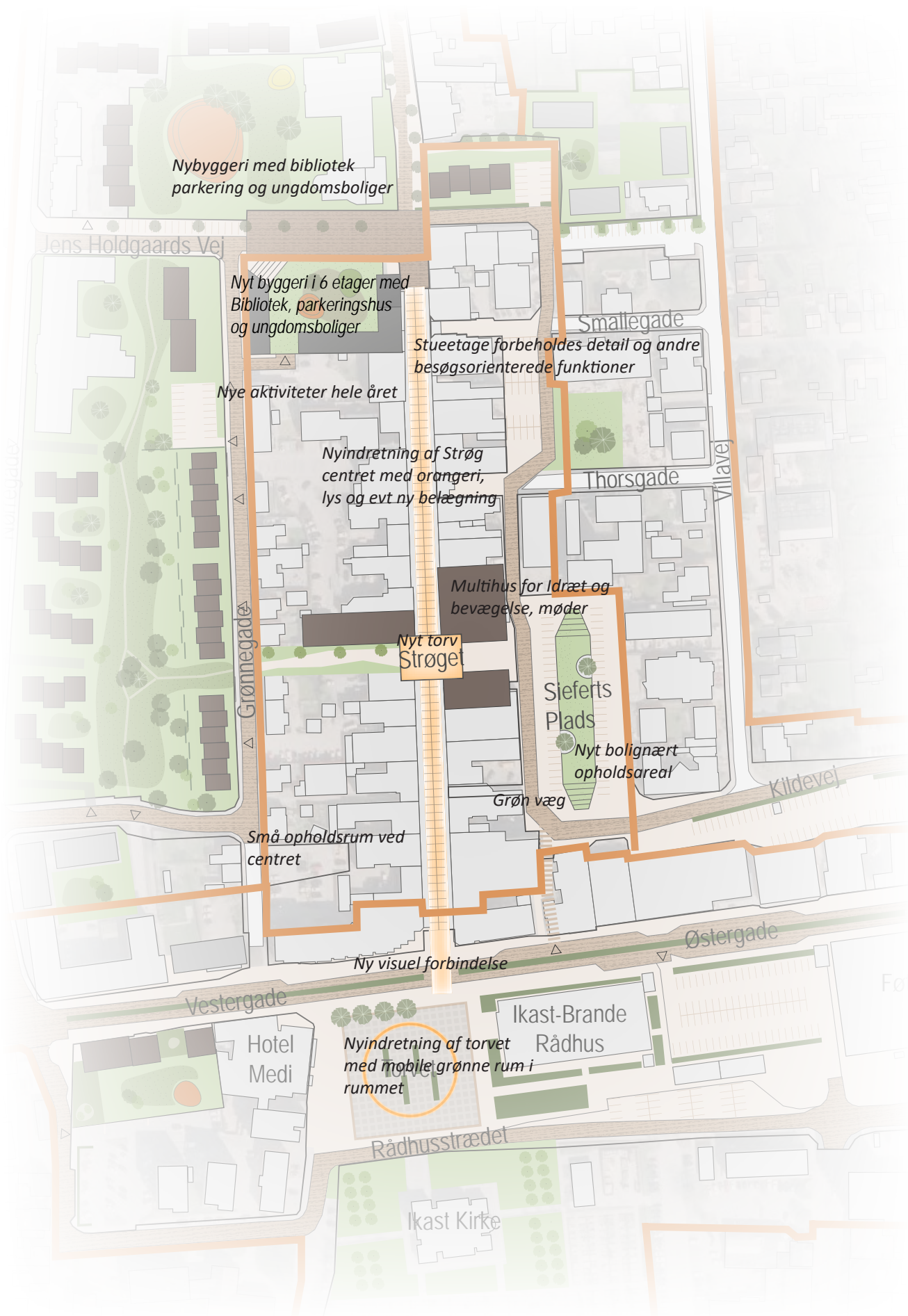
Strøgcentret er midtbyens rygrad. Som landets ældste overdækkede gågade er den i dag den væsentligste markør for Ikast midtby. Ved at tilføje yderligere bebyggelse indeholdende mere oplevelsesorienterede og aktivitetsskabende funktioner som fx multisal, bevægelsesrum og scene orienteres centret mod en fremtid, der kalder på nyt liv og spontane aktiviteter i byens rum.

Et par af gårdene bag Strøgcentrets butikker og caféer, hvor der i dag kun er plads til en enkelt eller to parkerede biler, indrettes til små oaser eller intime gårdmiljøer.

Strøgcentrets lange gadeforløb deles op i delstrækninger, der detailplanlægges hver for sig og renoveres etapevis. Elementer som lys og lyd bruges til at understøtte miljøet bl.a. i Strøgcentrets centrale del, der tænkes ombygget og indrettet til orangeri. Orangeri-temaet videreføres flere steder i midtbyen, bl.a. som byinventar i form af rumdelere, der kan opstilles midlertidigt i de forskellige fleksible byrum.

I forbindelse med renovering og ombygning af randbebyggelsen åbnes mulighed for at tilføje en ekstra etage til bolig- eller serviceformål. Forbindelsen til Torvet syd for Strøgcentret kan ved den rigtige behandling komme til at udgøre en visuel forlængelse af Strøgcentret mod syd og fange bilisters og fodgængeres opmærksomhed. Der er gennem tiden gjort flere bygningsmæssige tiltag, der alle trækker i den rigtige retning; at rykke Strøgcentrets gavlmotiv frem i facadelinjen. Som situationen er i dag, vil det rette kunstneriske anslag kunne tilføre dette byens helt centrale punkt noget synligt, spændende og særligt.

Nybyggeri med bibliotek
parkering og ungdomsboliger

Jens Holdgaards Vej

Nyt byggeri i 6 etager med
Bibliotek, parkeringshus
og ungdomsboliger

Stueetage forbeholdes detail og andre
besøgsorienterede funktioner

Smallegade

Nye aktiviteter hele året

Nyindretning af Strøg
centret med orangeri,
lys og evt ny belægning

Thorsgade

Multihus for Idræt og
bevægelse, møder

Nyt torv
Strøget

Sieferts
Plads

Nyt bolignært
opholdsareal

Grøn væg

Kildevej

Små opholdsrum ved
centret

Ny visuel forbindelse

Østergade

Vestergade

Nyindretning af torvet
med mobile grønne rum i
rummet

Ikast-Brande
Rådhus

Hotel
Medi

Rådhusstrædet

Ikast Kirke

IKAST MIDTBY
- udviklingsprincipper

Udarbejdet af:

Ikast-Brande Kommune,
Teknisk Område,
Planafdelingen

I samarbejde med:

ATRA arkitekter A/S
Vestergade 6, 7500 Holstebro
Gravensgade 10, 9000 Aalborg

Henvendelse:

e-post: teknikogmiljoomraade@ikast-brande.dk
Ikast-Brande Kommune
Planafdelingen
Sjællandsgade 6
7430 Ikast
Tlf.: 99 60 40 00
www.ikast-Brande.dk